

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' ΤΕΥΧΟΣ 58^ο ΙΟΥΛΙΟΣ 2013

Το Ξηροκάμπι
Περίοδος Α΄ 1966-1977

Η ΦΑΡΙΣ
Περίοδος Β΄ 1979-1981
Περίοδος Γ΄ 1992-2001
Περίοδος Δ΄ 2002-

ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΦΑΡΙΔΟΣ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ με το διακριτικό
τίτλο «ΕΡΑΣΙΝΟΣ Α.ΜΗ.Κ.Ε.», που εδρεύει στο Ξηροκάμπι και εκπροσωπείται νόμιμα.
Συντακτική επιτροπή: Γεώργ. Θ. Καλκάνης, Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Παναγ. Η. Κομνηνός
Επιμελητής έκδοσης: Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Συρακουσών 101, Αθήνα, τηλ. 210 2515864
Ταμίας: Ιωάννης Παν. Κονίδης, Ξηροκάμπι, τηλ.: 27310 35029
Όλα τα τεύχη / φύλλα έχουν αναρτηθεί ψηφιοποιημένα στον διαδικτυακό τόπο:
<http://micro-kosmos.uoa.gr> (→ η Φάρις)

Περιεχόμενα :

<i>Εκ της Φάριδος, Η εορταστική εκδήλωση για τα 50 χρόνια του Συλλόγου των Ξηροκαμπιτών του Τορόντο.....</i>	3
<i>Η. Γ. Μ., Η πρώτη τηλεόραση στο Ξηροκάμπι.....</i>	6
<i>Ιωάννη Π. Κονίδη, «Τα πάντα ρει»</i>	7
<i>Βασιλείου Η. Χριστόπουλου, Η γρια-Πολόταινα</i>	8
<i>Γεωργίου Π. Καλκάνη, Τα γεγονότα της Βασιλικής</i>	9
<i>Σωκράτη Π. Βαφάκου, Δημήτριος (Μήτσος) Η. Γιαννακάκος</i>	12
<i>Κυριάκου Μ. Κωτσάκη, Η παρουσίαση του βιβλίου «Η Κουμουστά της Λακεδαίμονος» ..</i>	12
<i>Παναγιώτη Η. Κομνηνού, Η Κουμουστά της Λακεδαίμονος, πρόλογος της παρουσίασης του βιβλίου</i>	13
<i>Γεωργίου Θεοφ. Καλκάνη, Τοπικά βιβλιογραφικά.....</i>	15
<i>Δημητρίου Γ. Πρέβα, Ανθρωπιά</i>	16
<i>Έλενας Παπαδάκου – Bolt, Το χωριό μας</i>	16
<i>Νικολάου Ι. Γαβριηλίδη, Αναμνήσεις από τον πατέρα μου</i>	18
<i>Ποταμίτη, Οι μύλοι της Ποταμιάς.....</i>	19
<i>Ηλία Ν. Μανιάτη, Νέα του Απόλλωνα Ξηροκαμπίου</i>	19
<i>Πολιτιστικού Συλλόγου Ξηροκαμπίου, Κάλεσμα στον Ταύγετο.....</i>	20
<i>Ευαγγέλου Σ. Παπαδάκου, Μαθητές του Γυμνασίου στο Ξηροκάμπι</i>	22
<i>Γεωργίου Ι. Γρηγοράκου, Ο ληστής Φάσος.....</i>	22
<i>Γεωργίας Π. Ματθαίου, Στην μνήμη του Λιάκου μου (με την συμπλήρωση δύο χρόνων από τον θάνατό του)</i>	23
<i>Συνδρομές.....</i>	24
<i>Παναγιώτας Κατσουλάκου – Κεράμπελα, Ιωάννη Π. Νικολακάκου, Δ.Θ.Κ., Νίκου Π. Σταρόγιαννη, Σ.Κ.Μ., Η.Γ.Μ., Σύμμικτα</i>	25
<i>Η.Γ.Μ., Δ.Θ.Κ., Ε.Α.Κ., Γ.Κ.Μ., Κ.Μ.Κ., Π.Μ.Ι., Δ.Π.Κ.,Γ.Μ., Της αγοράς</i>	26
<i>Γεωργίας Ν. Κατούνα, Μοναξιά</i>	27
<i>Θεοδώρου Π. Τάρταρη, Πένθη – Σταύρος Φ. Μιχαλακάκος (1915-2013)</i>	29
<i>Κυριάκου Γ. Παπαδάκου, Πένθη – Γεώργιος Κ. Παπαδάκος (1923-2013)</i>	30
<i>Βιβής Ε. Κωτισιοπούλου, Τα νέα μας</i>	31

Εξώφυλλο: Ο Άγιος Νικόλαος της Κουμουστάς (φωτ. Μαρίας Γ. Δούση)

Εκ της Φάριδος

Η εορταστική εκδήλωση για τα 50 χρόνια του Συλλόγου των Ξηροκαμπιτών του Τορόντο

«Οι Ξηροκαμπίτες έστησαν ένα άλλο Ξηροκάμπι στο Τορόντο». Αυτή ήταν η αίσθηση τη βραδιά του εορτασμού των 50 – χρυσών! – χρόνων από την ίδρυση του Συλλόγου των Ξηροκαμπιτών του Τορόντο. Ο εορτασμός έγινε με την παρουσία περισσοτέρων των 700(!) ατόμων στην αίθουσα δεξιώσεων Crystal Fountain στο Τορόντο στις 2 Φεβρουαρίου 2013. Μια κρύα βραδιά στο χιονισμένο Τορόντο, μια ζεστή βραδιά στην αίθουσα όπου γιόρταζαν οι Ξηροκαμπίτες.

Η αίσθηση που κυριαρχούσε πράγματι εκείνη τη βραδιά ήταν – αλλά και είναι όλα αυτά τα χρόνια – ότι «οι Ξηροκαμπίτες έχουν στήσει ένα άλλο Ξηροκάμπι στο Τορόντο». Οι πρώτοι Ξηροκαμπίτες μετανάστες που βρέθηκαν στο Τορόντο από το πρώτο μισό του περασμένου αιώνα, μαζί με την καθημερινή αγωνία τους να προσαρμοστούν στη νέα τους χώρα, να δουλέψουν σκληρά για την επιβίωση των ίδιων και των συγγενών τους (εκεί ή στο Ξηροκάμπι), αλλά και να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες που τους προσέφερε, είχαν συγχρόνως και την αγωνία – και την επιθυμία – της διατήρησης της ιδιαιτερότητάς τους. Να κρατήσουν άσβεστη τη συνείδηση της καταγωγής τους, να διατηρήσουν τους οικογενειακούς και φιλικούς δεσμούς τους, αλλά και να συσφίξουν τους δεσμούς με τους συμπατριώτες τους στο ξένο περιβάλλον, να κρατήσουν τις κοινές τους παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα των προγόνων τους, να διατηρήσουν τη θρησκεία και τη γλώσσα τους. Και βέβαια το πρώτο τους μέλημα ήταν να ιδρύσουν ένα σύλλογο το 1962, το Σύλλογο Ξηροκαμπιτών του Τορόντο «Η Αγία Τριάδα» με τους παραπάνω κυρίως στόχους. Όλη η ιστορία, τα έργα και οι άνθρωποι του Συλλόγου έχουν καταχωρηθεί λεπτομερώς στο τεύχος 57 της Φάριδος με την ευκαιρία μιας άλλης θαυμάσιας και επιτυχημένης εκδήλωσης του Συλλόγου, «Το αντάμωμα» που έγινε στο Ξηροκάμπι από 16 έως 19 Αυγούστου 2012. Σε αυτό το εορταστικό τριήμερο συμμετείχαν περισσότεροι από 600 (!) συμπατριώτες μας από όλον τον κόσμο.

Όσοι βρεθήκαμε στην τελευταία εκδήλωση του Συλλόγου στο Τορόντο στις 2 Φεβρουαρίου 2013 διαπιστώσαμε ότι οι στόχοι που προαναφέρθηκαν έχουν εκπληρωθεί. Οι εορτάζοντες Ξηροκαμπίτες (και) εκείνη τη βραδιά απέδειξαν ότι ζουν στο Τορόντο αγαπημένοι, ότι τιμούν τους παλιότερους, συνεχίζουν και ενισχύουν τους – συγγενικούς, φιλικούς, πατρικούς – δεσμούς τους, ακούνε και τραγουδάνε τους σκοπούς της πατρίδας, χορεύουν τους χορούς που έμαθαν στο χωριό τους και τους διδάσκουν στα παιδιά και τα εγγόνια τους, προσαγορεύονται με τους ιδιωματικούς χαιρετισμούς και τις ίδιες εκφράσεις που χρησιμοποιούμε στον τόπο μας,

αγκαλιάζονται και τα λένε χωρίς τελειωμό όταν συναντηθούν. Ήταν (και) αυτή τη βραδιά συμπατριώτες ενός χωριού στο πλαίσιο μιας μεγάλης ξένης πολιτείας.

Αλλά αυτή η γιορτή φανέρωσε και την επιτυχία τους στον αγώνα, όχι πλέον απλώς για την επιβίωση, αλλά τώρα πια για την επιτυχία των ίδιων, των παιδιών και των εγγονών τους. Επιτυχία στις επιχειρήσεις, στην επιστήμη, στην τεχνολογία, στις τέχνες (...). Οι εκλεκτοί ξένοι φίλοι που συνόδευαν στην εκδήλωση τους συμπατριώτες και γιόρταζαν μαζί μας έδειχναν την αγάπη, την εκτίμηση ή – ακόμη – και το σεβασμό τους για αυτούς τους ανθρώπους που κέρδισαν μια διακεκριμένη θέση στο Τορόντο με το δυναμισμό, το ήθος και την εργασία τους.

Όμως η βραδιά αυτή, όσο και αν ήταν αποκαλυπτική της ύπαρξης ενός άλλου Ξηροκαμπίου στην πόλη του Τορόντο, αλλά και του δυναμισμού και την επιτυχίας των ανθρώπων του, δεν είναι η μόνη απόδειξη της επιτυχίας των στόχων του Συλλόγου. Ο Σύλλογος, στη μακρά πορεία του από το 1962 έως σήμερα, έχει διαγράψει μια μακρά και αξιοσημείωτη πορεία εκπλήρωσης και άλλων στόχων: να υποστηρίξει, να εντάξει και να αναδείξει τα μέλη του στο νέο πολυπολιτισμικό περιβάλλον και να υποστηρίξει το Ξηροκάμπι με κάθε τρόπο. Το έργο του σε αυτούς τους τομείς έχει καταγραφεί συνοπτικά επίσης στο τεύχος 57 της Φάριδος. Υπενθυμίζουμε εδώ την ανάδειξη πολλών προσωπικοτήτων από τους συμπατριώτες μας προέδρους και μέλη των κατά καιρούς διοικητικών συμβουλίων του Συλλόγου, οι οποίες συνεργάστηκαν ως εξέχοντα μέλη της Κοινότητας με τις αρχές του Τορόντο, δημοτικούς, επαρχιακούς και ομοσπονδιακούς Συλλόγους του Καναδά και εκπροσώπους άλλων κοινοτήτων. Έτσι υποστήριξαν αποτελεσματικότερα τα συμφέροντα των συμπατριωτών μας και προώθησαν την καλή θέληση και αμοιβαία συνεργασία σε θέματα νομοθετικά, κοινωνικά, φιλανθρωπικά και πολιτιστικά. Ακόμη υπενθυμίζουμε τη συμβολή του Συλλόγου με χρήματα σε πάρα πολλά έργα που έχουν γίνει στο Ξηροκάμπι: σε πλατείες, σε δρόμους, σε εκκλησίες και μοναστήρια, σε συλλόγους και κοινότητες.

Για την ιστορία καταγράφουμε τα ονόματα του τωρινού διοικητικού συμβουλίου του Συλλόγου: Γιάννης Χριστόπουλος – Πρόεδρος, Πέτρος Ανδρέακος – Αντιπρόεδρος, Γεωργία (Παρηγόρη) Μερκούρη – 2η Αντιπρόεδρος, Παναγιώτης Μιχάλακος – Ταμίας, Γεωργία (Ανδρεάκου) Παπανάστου – Γραμματέας, Γεωργία (Ανδρεάκου) Σπυράκου, Μαγδαλινή Ζάικου – Γραμματέας, και σύμβουλοι: Παναγιώτης Κονίδης, Γεωργία Χαραμή, Γκόλφω Τάσιου, Αντώνης Κοκκορός, Γιώργος Παπαδημητρίου, Δήμητρα Καλογερά (του Κωνσταντίνου) και Χρήστος Μιχαλάκος.

Ο τοπικός ομογενειακός Τύπος έγραψε:

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η εκδήλωση του Συλλόγου Ξηροκαμπιτών Τορόντο

Το Σάββατο 2 Φλεβάρη, 2013, στην πολυτελή αίθουσα Crystal Fountain, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Ξηροκαμπιτών Τορόντο οργάνωσε μεγάλο χορό για τον γιορτασμό των 50 χρόνων από την ίδρυση του Συλλόγου. Πάνω από 700 άτομα τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση. Ξηροκαμπίτες από την Αμερική και την Ελλάδα, οι Αδελφοί Καλκάνη και η κα. Γωγώ Σκαλτσού από την Αμερική. Το

πρόγραμμα παρουσίασε το ζεύγος Ανδρεάκου. Τον δείπνο ευλόγησε ο Αρχιμανδρίτης π. Δημήτριος, Ιερατικός Προϊστάμενος της Εκκλησίας του Αγίου Νικολάου.

Ο Πρόεδρος κ. Γιάννης Χριστόπουλος απηύθυνε χαιρετισμό και ευχαρίστησε όλους τους παρευρισκόμενους και τους επισκέπτες από την Ελλάδα και την Αμερική. Πριν το σερβίρισμα του φαγητού απονεμήθηκαν αναμνηστικά έπαθλα σε όλα τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου. Μετά τους χαιρετισμούς σερβιρίστηκε το φαγητό που πάντα είναι προσεγμένο από την προσωπική επίβλεψη του κ. Δημήτρη Χριστάκη. Ανάμεσα στους επακόθιους και πλέον παρευρισκομένους, διακρίναμε παλιούς και γνώριμους φίλους, τον Γιώργο Βλήτα με τη σύζυγό του, τους υποστηρικτές της «Εβδομάδας» κ. Γιάννη Μικρογιαννάκη με τη σύζυγό του και τον κ. Δημήτρη Αθανασάκο με τη σύζυγό του. Επίσης, τον κ. Στηβ Ορφανάκο με τη σύζυγό του Τζένη, τον γιο τους και τα εγγόνια τους, την κα. Χαραμή με την κόρη και τα εγγόνια της, το ζεύγος Ταμ Καστάνη, το ζεύγος Λύτρα, το ζεύγος Παναγιώτη Ριζάκου, πρόεδρο της Παλλακωνικής Ομοσπονδίας Καναδά-Αμερικής και άλλους πολλούς. Ευχάριστη νότα ήταν η μεγάλη συμμετοχή των νέων ζευγαριών με τα παιδιά τους. Το χορευτικό παρουσίασε ελληνικούς χορούς από διάφορα μέρη της Ελλάδας. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα παρουσίασε η ορχήστρα «ΟΠΑ – ΟΠΑ».

Το κυριότερο απ' όλα είναι η ευγενής χειρονομία του Διοικητικού Συμβουλίου που οργάνωσε αυτήν την εκδήλωση και όλα τα έσοδα θα διατεθούν για το Ελληνικό Γηροκομείο του Τορόντο και το Ίδρυμα Ανιάτων και Γηροκομείο της Σπάρτης, κάτω από την αιγίδα του Μητροπολίτη Σπάρτης και Μονεμβασίας Ευστάθιου. Η «Εβδομάδα» παρουσιάζει φωτογραφικά στιγμιότυπα από την εκδήλωση και συγχαίρει το Διοικητικό Συμβούλιο για την τέλεια οργάνωση της εκδήλωσης. Στον Σύλλογο ευχόμαστε να συνεχίσει το έργο του και να τα εκατοστήσει.

50 Χρόνια Ευδόκιμης Παρουσίας και Μεγάλη Επετειακή Χοροεσπερίδα

Ο δραστήριος Σύλλογος Ξηροκαμπιτών, που αντλεί την καταγωγή και τις ρίζες του από την πανέμορφη Λακωνία, γιόρτασε τα 50 χρόνια ύπαρξής του με μεγάλη επιτυχή χοροεσπερίδα. Η ωραία αυτή εκδήλωση, στην οποία παραβρέθηκαν εκατοντάδες Ξηροκαμπίτες, άλλοι Λάκωνες και πολλοί φίλοι τους, πραγματοποιήθηκε το περασμένο Σάββατο, 2 τρέχοντος, στο πολυτελέστατο και ευρύχωρο «CRYSTAL», το οποίο γέμισαν ασφυκτικά.

Όλο αυτό το ωραίο κοινό καλωσόρισε και ευχαρίστησε για την παρουσία του με λόγια απλά ο πρόεδρος Γιάννης Χριστόπουλος. Ακολούθησαν σύντομοι χαιρετισμοί από τους παριστάμενους, Κώστα Μενεγάκη, Ομοσπονδιακό Βουλευτή, τον εξ Ελλάδος Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Γιώργο Καλκάνη και τον επίτιμο πρόεδρο του Συλλόγου Δημήτρη Κοκορό. Με μια σεμνή τελετή ο Σύλλογος τίμησε με ειδικές πλακέτες τους 8 πρωτοπόρους Ξηροκαμπίτες, που ίδρυσαν το Σύλλογο πριν 50 χρόνια και αποτέλεσαν το πρώτο του Δ. Συμβούλιο.

Παραβρέθηκαν ακόμα ο Ι. Π. του Ι. Ν. του Αγίου Νικολάου, Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης π. Δημήτριος, ο οποίος έκανε και την προσευχή, ο αντιπρόεδρος της Παλλακωνικής Ομοσπονδίας ΗΠΑ – Καναδά, Πήτερ Ριζάκος, ο γιατρός Σταύρος Καλκάνης και η κα Γωγώ Σκάλκου από την Ελλάδα, πολυπληθείς εκπροσωπήσεις Ξηροκαμπιτών από διάφορες πόλεις των ΗΠΑ και του Καναδά, καθώς επίσης οι πρόεδροι των Συλλόγων Λευκοχώματος Λακωνίας Βασίλης Φλώρος, Μαγούλας Σπάρτης Νίκος Βασιλάκος, ο αντιπρόεδρος του Συλλόγου Λακώνων «Ο Λεωνίδα» Νίκος Δημηράς κá.

Τελετάρχες ήταν οι Βίκη Ανδρεάκου και η Στεφανία Μπούζα. Άριστη η εμφάνιση του χορευτικού συγκροτήματος των Ξηροκαμπιτών, το οποίο εισέπραξε εύλογα παρατεταμένα χειροκροτήματα. Στη συνέχεια τη βραδιά ανάλαβε η ορχήστρα «ΟΠΑ – ΟΠΑ» όπου ξεσήκωσε τους πάντες σε μια χορευτική πανδαισία σκορπώντας κέφι και καλή διάθεση σε όλους και όλες. Ευχάριστη παρένθεση η παρουσία στο πάλκο της νεαρής καλλίφωνης Ξηροκαμπίτισσας Έλενας Τάσος που για άλλη μία φορά εντυπωσίασε με τα ωραία τραγούδια της και τις άγνογες ερμηνείες της. Όσο για το «CRYSTAL», έχει δημιουργήσει παράδοση και σιγουριά! Φαγητό και σέρβις; Τέλεια!

Από ό,τι μας πληροφόρησε ο πρόεδρος Γιάννης Χριστόπουλος, τον οποίο και συγχαίρουμε μαζί με όλο το άξιο Δ. Συμβούλιό του, το ήμισυ των εισπράξεων – αφαιρουμένων των εξόδων- θα δοθεί στο Ελληνικό Σπίτι, το δε υπόλοιπο θα σταλεί στο Μητροπολίτη Σπάρτης και Μονεμβασίας, Σεβασμιότατο κ. Ευστάθιο, για την ενίσχυση ευαγών ιδρυμάτων της περιοχής που έχει ιδρύσει η ίδια η Μητρόπολη.

(πρόσθετες ειδήσεις / πληροφορίες / φωτογραφίες για την εκδήλωση αναρτώνται στις τελευταίες σελίδες της ηλεκτρονικής έκδοσης του τεύχους)

Η. Γ. Μ.

Η πρώτη τηλεόραση στο Ξηροκάμπι

Την πρώτη τηλεόραση στο Ξηροκάμπι έφερε ο Ευάγγελος (Βαγγελάκης) Κυριακάκος στο καφενείο του στα τέλη Μαΐου ή τις αρχές Ιουνίου του 1967. Μεσημέρι ήταν. Εγώ, μαθητής του Γυμνασίου, κατέβαινα με τα άλλα παιδιά από το σχολείο προς την πλατεία. Ακούσαμε ότι ο Βαγγελάκης είχε αγοράσει μια τηλεόραση και μπήκαμε στο καφενείο για να την δούμε από την πλαϊνή πόρτα του στενού. Μόλις την είχαν φέρει και την δοκιμάζανε. Την είχαν βάλει πάνω στο ψυγείο. Η οθόνη είχε χιόνια. Ήτανε η πρώτη φορά που έβλεπα τηλεόραση και μπορώ να πω ότι με απογοήτευσε. Βάλανε και μια διαφανή ζελατίνα με διάφορα χρώματα για να κάνει την οθόνη έγχρωμη αλλά το αποτέλεσμα δεν ήταν επιτυχημένο. Η εικόνα ήταν με χιόνι – πότε ψιλό πότε χοντρό. Τα προγράμματα τότε ήταν ασπρόμαυρα και τα κανάλια δύο, η ΕΙΡΤ και η ΥΕΝΕΔ, τα οποία εξέπεμπαν μόνο λίγες ώρες κάθε μέρα από το απόγευμα ως το βράδυ.

Ιωάννη Π. Κονίδη
«Τα πάντα ρει»

Ανεβασμένο στο τελευταίο σκαλί το παλληκάρι έφερνε με τη μαγκούρα το βλαστάρι της ελιάς κοντά του κι έριχνε χούφτες-χούφτες το χρυσοκίτρινο καρπό στο ζωσμένο στη μέση του σακούλι. Γύρω απ' το δέντρο τ' άλλα μέλη της οικογένειας, μικροί και μεγάλοι, μάζευαν απ' το βρεγμένο χώμα τις μαυρομάτες, σπυρί-σπυρί, και γέμιζαν τα καλάθια.

Τα άλογα και τα υπομονετικά γαϊδούρια έβοσκαν αμέριμνα στο λιβάδι και οι κακότερες γίδες με τα παιχνιδιάρικα κατσίκια τους σκαρφάλωναν στους θάμνους γυρεύοντας τρυφερά βλαστάρια. Σπίνοι, σπουργίτια, κοκκινολαίμηδες, τσίχλες και κοτσύφια συντρόφευαν την απλωμένη στον ελαιώνα εργατιά, τη συνόδευαν στα τραγούδια της –τραγούδια της αγάπης και της ξενιτειάς, της χαράς και της λύπης– και τη βοηθούσαν στο έργο της παίρνοντας το μερτικό τους.

Παντού φωνές, τραγούδια, κελαηδήματα πουλιών, γαυγίσματα σκύλων, βελάσματα προβάτων, συναυλίες κουδουνιών συμπλήρωναν ηχητικά την όμορφη φύση. Πάνδημος ξεσηκωμός. Αγώνας για επιβίωση. Ο πολύπειρος παππούς είχε το γενικό πρόσταγμα κι έδινε οδηγίες για το κάθε τι. Η γιαγιά παρακινούσε τα εγγόνια της στη δουλειά και χαιρόταν που έβλεπε τις γεμάτες κοφίνες. Ούτε ένα σπυρί δεν έπρεπε να χαθεί. Το λαδάκι δεν έπρεπε να λείψει από το σπίτι. Είχες λάδι και ψωμί, ήσουν πλούσιος.

Κι όταν ο ήλιος μεσουρανούσε, η μητέρα έστρωνε τραπέζι στην πράσινη γλόη. Η απλωμένη πετσέτα με το ψωμί, το τυρί, το παστό χοιρινό, τις ελιές και το μπουκάλι με το κρασί τους συγκέντρωνε όλους γύρω-γύρω και η όρεξη δεν έλειπε από κανέναν. Όλα αγνά –οικολογικά θα λέγαμε σήμερα– και προπάντων νόστιμα. Έτρωγαν, έπιναν το ποτηράκι τους, αστειεύονταν και ρίχνονταν πάλι στον αγώνα μέχρι την ώρα που «τσάκιζε ο ήλιος και η μέρα σωνόταν». Τότε άφηναν όλοι τη δουλειά τους, άδειαζαν τα καλάθια τους και τα σακούλια τους στα σακιά, θαύμαζαν για λίγο το αποτέλεσμα του ιδρώτα τους, ένα φορτίο ελαιόκαρπος εξήντα–εβδομήντα οκάδες, πάνω κάτω, φόρτωναν τα ζώα τους και το παράξενο караβάνι έπαιρνε το δρόμο του γυρισμού στο χωριό. Εικόνες μιας εποχής που ζήσαμε οι μεγαλύτεροι και που πέρασαν για πάντα. Μιας εποχής που αρκούμασταν στα λίγα γιατί ήμασταν πλούσιοι με τα λίγα κι ελάχιστα μας συγκινούσαν τα πολλά. Πόσο άλλαξαν οι καιροί! Και σε πόσο σύντομο χρόνο! Πάνε πια τ' άλογα και τα γαϊδούρια, οι σκάλες και τα κοφίνια, οι μαγκούρες και τα χειροπρίονα.

Σήμερα κυριαρχούν οι μηχανές. Αγροτικά και τρακτέρ σαν εξαγριωμένες μέλισσες, γεμάτα αλλοδαπούς εργάτες από κάθε σημείο του πλανήτη, Αλβανούς, Βούλγαρους, Ρουμάνους, Ουκρανούς, Ιρακινούς, Αφγανούς, Κασμιριανούς και Μαροκινούς, ξεφορτώνουν στα ελαιοπερίβολα με την ανατολή του ήλιου κάθε είδους μηχανήματα, βοηθητικά εργαλεία και λιόπανα και όλοι ρίχνονται στη δουλειά. Ο εργάτης μου, ένας γεροδεμένος και εργατικός Βορειοηπειρώτης, γνωρίζει τα μηχανήματα από τον ήχο τους και τα ονομάζει με τ' όνομα της χώρας προέλευσής τους ή τ' όνομα του κατασκευαστή τους. Κινέζος γι' αυτόν είναι το κονταροπρίονο, Ιάπωνας το βενζινοπρίονο, Γαλλίδα η ηλεκτρική λανάρα και ΤΑΚ-ΠΑΝ (Τάκης Παναγάκος) η μηχανή που τινάζει τα κομμένα κλαδιά.

Η συλλογή γίνεται ταχύτατα. Οι μηχανές, ακούραστες, δουλεύουν ασταμάτητα και σιγούν μόνο για ανεφοδιασμό. Ο θόρυβος εκκωφαντικός. Ο κάμπος σείεται λες και κάποια μηχανοκίνητη μεραρχία ξεκινά για το μέτωπο. Τα πουλιά «σήκωσαν φτερό» και χάθηκαν στους μακρινούς λόγγους. Οι εργάτες δεν μιλούν, δεν τραγουδούν γιατί δεν ακούγονται. Με νοήματα επικοινωνούν. Τα δέντρα αδειάζουν και δεκάδες σακιά με τον ευλογημένο καρπό ορθώνονται πίσω.

Σήμερα που γράφω αυτές τις σκέψεις μάζευα ψιλολιές στην ακροποταμιά, στο Πυρί. Με τη δύση του ηλίου σταματήσαμε τη δουλειά. Γύρισα πίσω μου και μέτρησα σακιά. Ένα, δύο, τρία τριάντα ένα! Έκανα το σταυρό μου. Τέσσερις εργάτες – τριάντα σακιά. Θυμήθηκα το μακαρίτη τον πατέρα μου που μας έλεγε: «Μη φυτεύετε άλλες ελιές, ποιος θα τις μαζεύει;» Ας είναι. Σε λίγα χρόνια, με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, η συλλογή της ελιάς δεν θα αποτελεί πρόβλημα για τον αγρότη. «Τα πάντα ρει», όπως έλεγε κι ο μακρινός μας πρόγονος Ηράκλειτος ο Εφέσιος.

Βασιλείου Η. Χριστόπουλου

Η γρια-Πολόταινα

Όταν ήμουν μικρός στην ηλικία των έξι ετών, θυμάμαι μια γιαγιά που κατοικούσε διπλά στο σπίτι μας, την γρια-Πολόταινα. Ήταν μεγάλη σε ηλικία -δεν γνωρίζω πόσον ετών πρέπει να ήταν τον καιρό εκείνο- και από την παιδική μου μνήμη δεν φεύγουν οι αναστεναγμοί και τα βογκητά της μέσα στην μαύρη νύχτα από τους πόνους που είχε λόγω ασθένειας, λόγω ηλικίας -δεν το γνωρίζω.

Όταν ακούγονταν οι έντονοι αναστεναγμοί της γριάς, θυμάμαι την μάνα μου να πηδά το βεραντάκι του σπιτιού μας και να σπεύδει προς βοήθειά της. Την φρόντιζε για μεγάλο διάστημα και κάποιο βράδυ πρέπει να πέθανε η γριά αυτή στα χέρια της. Θορυβημένη η μάνα μου άρχισε να φωνάζει τον πατέρα μου για να σπεύσει προς βοήθειά της.

Με την παιδιάστική περιέργειά μου, βλέποντας όλες τις γειτόνισσες να πηγαίνουν στο σπίτι της γριάς, θέλησα να δω τι ακριβώς συμβαίνει και σιγά σιγά πλησίασα την πόρτα του χαμόσπιτου. Βλέπω λοιπόν μισάνοιχτη την πόρτα του δωματίου της και προσπαθώ από την χαραμάδα να δω τι συμβαίνει. Η μάνα μου με πήρε είδηση και με έδιωχνε αλλά μάταια· έφυγα για λίγο και να 'μαι πάλι πίσω για να ικανοποιήσω την περιέργειά μου.

Την γριά την κρατούσαν οι γυναίκες όρθια σε ένα τεράστιο ταψί και της έπλεναν το σώμα της με νερό και σαπούνι. Ξανά η μάνα μου να φωνάζει «φύγε από δω εσύ» αλλά εγώ τα ίδια πάλι. Έφυγα για να επιστρέψω. Αυτή την φορά όλο το δωμάτιο μύριζε κρασί και τα παιδιάστικα μάτια μου είδαν να περιχύνουν την γριά με ένα μπουκάλι κρασί και να το μαζεύουν με ένα πανί.

Περιττό να σας αναφέρω ότι οι μνήμες αυτές δεν φεύγουν από τα μάτια μου αν και πέρασε πλέον του μισού αιώνα ζωής από πάνω μου.

Γεωργίου Π. Καλκάνη
Τα γεγονότα της Βασιλικής

Ο Βρεττάκος, όπως λέγανε, ήτανε πρώτα στο ΕΑΜ. Μετά άρχισε να οργανώνεται μόνος του. Δεν θυμάμαι να πέρασε από τους Γοράνους. Πήγε στον Αγιο-Δημήτρη στο δάσος της Βασιλικής με δέκα ανθρώπους στην αρχή, όπως μάθαμε. Είχαν πάει κει πάνω ο Λιας ο Βλάχος, ο Γιώργης ο Σουλειδής – δε θυμάμαι ποιος άλλος είχε πάει. Πήγανε κει πάνω και ήρθανε μετά από δυο τρεις μέρες και μας λένε ότι στο βουνό οργανώνεται ο Βρεττάκος και να πάμε απάνω γιατί θα έρθουνε οι Εγγλέζοι και θα ρίξουνε όπλα, τρόφιμα, ρούχα και τέτοια. Από ΕΑΜ δεν ξέραμε σχεδόν τίποτα ακόμα εδώ στο χωριό. Μόνο κάτι μαχητικές ομάδες είχανε παρουσιαστεί. Στο Ξηροκάμπι ήτανε ο Μήτσος ο Σολωμός και ο Τουρκοβασίλης.

Φύγαμε πια από το χωριό, αφού μας είπανε ο Βλάχος και οι άλλοι θα ρίξουνε ρούχα και πράγματα. Εμείς για ρούχα πήγαμε περισσότερο, όχι για όπλα και μάχες, καθώς δεν ξέραμε τίποτα ακόμα από αυτά. Πάμε λοιπόν κει πάνω, στον Αγιο-Δημήτρη. Εγώ είχα πάει από τους πρώτους. Στην αρχή πήγαμε καμιά εικοσαριά – τριανταριά Γορανίτες. Την άλλη μέρα, την παράλλη ήρθαν και άλλοι ακόμα. Μαζευτήκαμε καμιά εβδομηνταριά – ογδονταριά Γορανίτες κει πάνω. Με τα πόδια στον Αγιο-Δημήτρη. Κανα-δυό ώρες κάναμε να φτάσουμε. Από τη Γόλα βγαίναμε στον Άλμπανο και από κει στον Αγιο-Δημήτρη. Υπήρχε μονοπάτι τότε.

Εμείς οι Γορανίτες θα μείναμε κει πάνω καμιά εικοσαριά μέρες συνεχόμενα. Εμένα και άλλους πέντε – έξι Γορανίτες μας είχαν στείλει φυλάκιο στο Πυρνάρι – εκεί που είναι η εκκλησία ο Αγιο-Παντελέημονας πάνω στο καταραχάκι – καμιά ώρα από τον Αγιο-Δημήτρη. Εκεί ήμασταν εγώ, ο Γεώργιος Σωτηράκος του Δημητρίου, ο Γεώργιος Ρηγάκος του Παναγιώτη (Ρηγανάς), ο Γεώργιος Κοκκορός του Παναγιώτη (Ταλιάνος), ο Χρήστος Ρηγάκος του Παναγιώτη (Τζούνος): τους άλλους δεν τους θυμάμαι. Φυλάγαμε το δρόμο μη ρθούνε αντάρτες. Στη Γιάτρισσα ήτανε αντάρτες. Όπλα είχαμε δικά μας. Εγώ είχα ένα πολεμικό και έναν γκρα. Δεν μας έδωσε όπλα ο Βρεττάκος. Πού να τα βρει; Τον γκρα τον έχασα με τη μάχη. Είχα και ένα μπιστόλι. Το κράτησα, το έφερα στο χωριό. Στο Πυρνάρι μείναμε περίπου δέκα μέρες. Ο Βρεττάκος μάζευε τρόφιμα εκεί από τα γύρω χωριά. Είχε μάγειρα και μαγείρευε κάθε μέρα και μας φέρνανε συσσίτιο. Οι συγχωριανοί μου είχανε φτιάξει στο χωριό μια επιτροπή (ο Γεώργιος Δούκας του Βασιλείου - δάσκαλος, ο Γεώργιος Μιχαλάκος του Σπυρίδωνος, ο Μήτσος Μπομπότσης του Ευστρατίου και άλλοι) και συγκεντρώνανε και φέρνανε τρόφιμα στο Βρεττάκο. Έτσι, μαθαίναμε και νέα από τους Γοράνους.

Όταν ανεβήκαμε στον Αγιο-Δημήτρη, ο Βρεττάκος θα ήταν με τριάντα περίπου ανθρώπους. Ήταν ένας Πατσάκος σαν υπασπιστής του Βρεττάκου. Μέσα σε δεκαπέντε μέρες γίνανε τρακόσιοι. Σωρηδόν ερχούντανε. Άοπλοι όλοι. Τους σκορπίσανε στα φυλάκια. Τους βάλανε δώθε κειθε. Αλλά τι φυλάκια; Με τι όπλα; Είχε το κάθε φυλάκιο δύο όπλα. Ούτε πολλές σφαίρες. Πισωγοιμιά είχανε. Εμείς οι Γορανίτες είχαμε εικοσιπέντε – τριάντα όπλα πολεμικά. Ρούχα δεν μας δώσανε. Φοράγαμε τα δικά μας. Είχαμε καθημερινή επαφή με το Βρεττάκο. Ερχότανε εκείνος ή ο υπασπιστής του ή

κάποιος άλλος. Είχε αρκετούς αξιωματικούς μαζί του. Ο κόσμος ερχότανε μελίσσι. Τι διάβολο θα γίνει; Λέγαμε. Δεν ξεράμε κι εμείς στην ουσία τι θα πει αντάρτικο.

Κάποια στιγμή έρχεται και ο Μήτσος ο Σολωμός (Λαλές) από το Ξηροκάμπι, με τον οποίο γνωριζόμασταν καλά – δεν είχε όπλο μαζί του – και μου λέει: Δω πάνω είσαι κι εσύ; Του απαντάω: Δω πάνω κι εγώ. Να βαρέσουμε τους Ιταλούς και τους Γερμανούς. Μου λέει: Να σηκωθείς να φύγεις από δω. Γιατί; τον ρωτάω. Και μου απαντάει: Άκου που σου λέω. Θα σας χτυπήσουνε. Εγώ δεν έδωσα σημασία και δεν το είπα στο Βρεττάκο. Δεν κατάλαβα ότι αυτοί ήτανε αριστεροί και είχανε οργανωθεί.

Λίγες μέρες πριν είχε έρθει στον Αγιο-Δημήτρη μια επιτροπή από την Άρνα, πριν ακόμα μας πουν ότι θα πέσουν τα όπλα, ένας παπάς από την Κοτσαντίνα, ένας από την Άρνα, ο Τσαμασίρος, οι Κωσταίοι, και του λένε του Βρεττάκου να συμμαχήσει με τους αντάρτες και να χτυπήσουνε μαζί τους Γερμανούς. Ο Βρεττάκος είπε ναι. Οι Κωσταίοι του είπαν: Εσείς οι αξιωματικοί θα σας λέμε εμείς πού θα πολεμήσετε. Τη διοίκηση θα την έχουμε εμείς οι πολιτικοί. Αυτό ο Βρεττάκος δεν το δέχτηκε. Σηκωθήκανε αυτοί και φύγανε. Αυτά δεν τα άκουσα με τα αυτιά μου. Τα λέω όπως τα μάθαμε μετά.

Μετά από λίγες μέρες μας είπε ο Βρεττάκος ότι εκείνο τα βράδυ θα μας ρίξουνε οι Εγγλέζοι τα όπλα. Είχανε συνεννοηθεί με τον ασύρματο. Εμείς, πέντε Γορανίτες, εγώ, ο Χρήστος Ρηγάκος του Παναγιώτη (Τζούνος), ο Γεώργιος Σωτηράκος του Δημητρίου, ο Γεώργιος Ρηγάκος του Παναγιώτη (Ρηγανάς) και ο Γεώργιος Κοκκορός του Παναγιώτη (Ταλιάνος), τοποθετηθήκαμε στον Αγιο-Δημήτρη, τριάντα σαράντα μέτρα πιο πέρα από την εκκλησία προς τη μεριά των Γοράνων. Σε εκείνο το σημείο είχαμε κάνει ένα Χ με ξύλα. Μαζί μας ήταν και ένας αξιωματικός, του οποίου το όνομα δε θυμάμαι. Μας λέει ο Βρεττάκος: Θα σας πει ο αξιωματικός να ανάψετε τη φωτιά. Το βράδυ κατά τις δώδεκα ήρθε το αεροπλάνο. Ένα ήτανε. Δεν είδα δεύτερο. Και γύρισε μια στροφή. Εμείς τώρα έτοιμοι να ανάψουμε τη φωτιά. Δε μας είπε όμως ο αξιωματικός να την ανάψουμε. Έκανε και δεύτερη στροφή το αεροπλάνο και εξαφανίστηκε και έφυγε.

Έρχεται ο Βρεττάκος με τον Πατσάκο και κάποιους άλλους αξιωματικούς. Μας λέει: Γιατί δεν ανάψατε τη φωτιά; Εμείς περιμέναμε να μας πει ο αξιωματικός. Και λέει του αξιωματικού ο Βρεττάκος: Γιατί δεν είπες να ανάψουν τη φωτιά; Και λέει στους άλλους: Πιάστε τον. Μετά λέγανε ότι εκείνο το βράδυ τον σκοτώσανε εκείνο τον αξιωματικό. Εγώ δεν είδα αν τον σκοτώσανε. Λέγανε ότι οι αντάρτες είχαν κλέψει το σύνθημα και ανάψανε αλλού φωτιές και ότι ο αξιωματικός εκείνος ήτανε δικός τους.

Ήτανε κόσμος πολύς μαζεμένος κει πάνω, από τον Αγιο-Δημήτρη ως τη Γιάτρισσα· ας τον πούμε στρατό του Βρεττάκου. Μετά από μια ή δυο μέρες έρχεται ο Βρεττάκος και μας λέει: Απόψε θα 'ρθούνε να μας χτυπήσουν κάτι κατσαπλιάδες. Μη φοβούσαστε. Άμα τραυματιστεί κανένας, να πάει στην εκκλησία, τον Αγιο-Δημήτρη. Θα είναι ο γιατρός ο Σακελλαριάδης με τον Πέτρο το Λιαράκο. Πάνω στο καταράχι, αγνάντιο προς τους Γοράνους, ήταν σωρό στρατός δικός μας αλλά άοπλος. Εκεί είχα δώσει τον γκρα εκείνο το βράδυ και τον έχασα. Εμείς μείναμε κει χάμου.

Μαζευτήκανε οι αντάρτες με τον καπετάν-Λια και μας χτυπήσανε και μας διαλύσανε. Φωνάζανε να παραδοθούμε και βαράγανε στον αέρα. Δε σκοτώσανε άνθρωπο. Ήρθανε από τρία σημεία: η πρώτη ομάδα από τη Γιάτρισσα προς το Πυρνάρι

και μετά στον Αγιο-Δημήτρη, η δεύτερη ομάδα από την Κοτσαντίνα στον Κούτουπα, όπου ήτανε ένα φυλάκιο δικό μας, γορανίτικο - ο Γιώργης Καψάλης του Μιχαήλ, πιθανόν ο Γιώργης Σουλειδής του Ιωάννη και κάτι άλλοι που λακήσανε - και μετά στον Αγιο-Δημήτρη και η τρίτη ομάδα, η μεγαλύτερη, στην οποία συμμετείχαν και οι μαχητικές ομάδες από την Άρνα, με επικεφαλής τον Καπεταν-Λιά, από την Κοτσαντίνα στον Κομμένο Βράχο και μετά στον Αγιο-Δημήτρη. Νύχτα μάς χτυπήσανε προς το ξημέρωμα. Είχανε κάτι στεπ αυτοί και σκάζανε πάνω από το κεφάλι μας. Μισή ώρα και παραπάνω κράτησε το χτύπημα. Εμείς πια λακήσαμε από κει. Δε μας πιάσανε. Αυτοί οι πέντε που ανέφερα προηγουμένως φύγαμε μαζί από εκεί. Εγώ για να φυλαχτώ από τις σφαίρες μπήκα μες το εκκλησάκι, κει που ήταν ο γιατρός με το Λιαράκο. Με τράβηξε κάποιος από τους δικούς μου και μου λέει: Βγες έξω. Θα σε πιάσουν σαν το ποντίκι εδώ μέσα. Είδα ότι οι άλλοι δύο ήτανε μέσα. Είχε πει ο Βρεττάκος ότι, άμα τραυματιστεί κανένας, να τον πάνε εκεί για να τον περιθάλψει ο Σακελλαριάδης. Τραβήξαμε κι εμείς και φύγαμε. Βγήκαμε στο Σωρό και από εκεί πέσαμε στην Κουμουστά. Ο Σακελλαριάδης έμεινε μέσα στην εκκλησία με το Λιαράκο. Μάθαμε μετά ότι τον σκοτώσανε. Τώρα, τι τους είπε εκεί μέσα; Τον είχε κανείς μανία; Δεν ξέρω. Σκοτώσανε μόνο αυτούς τους δύο. Δε σκοτώσανε άλλους. Πιάσανε αρκετούς. Παραδοθήκανε. Και τους αμπολύκανε. Ο Βρεττάκος έφυγε με καμιά πενηνταριά. Οι Γερμανοί και οι Ιταλοί δεν ανακατώθηκαν καθόλου. Όλες αυτές τις μέρες δε φανήκανε ούτε στη Βασιλική ούτε στους Γοράνους. Αδιαφόρησαν; Δεν το πήραν χαμπάρι; Δεν ξέρω.

Εμείς οι πέντε κατεβήκαμε στην Κουμουστά. Πήγαμε στο μύλο του Γκέκα κάτω στο ποτάμι. Μας έδωσε κάτι ψωμιά και φάγαμε. Μας είπε να φύγουμε γιατί στην Κουμουστά είναι ο Τουρκοβασίλης με καμιά εικοσαριά αντάρτες και θα σας πιάσουν. Στο μύλο ήταν μια κοπέλα από την Κουμουστά και αυτή μας πρόδωσε. Εμείς τραβήξαμε και φύγαμε. Μόλις αμπολύσαμε από την Καμάρα και πέρα για να βρούμε πια στη Γόλα, ήρθανε αυτοί πια στην Ταραΐλα από πάνω και μας πλακώνουνε στο ντουφεκίδι. Ήτανε ο Τουρκοβασίλης. Εμείς πια βγήκαμε στη Γόλα και φύγαμε. Μετά περάσανε και άλλοι Γορανίτες από κει. Τους έπιασε ο Τουρκοβασίλης αλλά μετά τους αμπολύκε. Μετά φτάσαμε στο χωριό.

Όσο ήμασταν στη Βασιλική δε φάνηκε αντάρτης στο χωριό. Λίγες μέρες αφ' ότου επιστρέψαμε στο χωριό, εμφανίστηκαν οι αντάρτες. Επικεφαλής ήτανε ο Τάκης Κώνστας από την Άρνα, ο Προκόπης Τσαμασίρος από την Άρνα και ο Κωνσταντίνος Μιχαλακάκος (Κωτσάρας) από το Ξηροκάμπι. Λέγανε ότι ο Βρεττάκος ήτανε προδότης. Εμάς που είχαμε πάει στον Αγιο-Δημήτρη δε μας πειράζανε. Ούτε βαρέσανε ούτε σκοτώσανε κανένα στο χωριό. Είπαμε κι εμείς ότι πήγαμε κει πέρα χωρίς να ξέρουμε τι γινότανε. Οργανωθήκαμε πια στο ΕΑΜ. Κόταες να μην οργανωθείς; Δουλεύαμε πια για το αντάρτικο.

Αυτή ήταν η ιστορία του Αγιο-Δημήτρη.

Σωκράτη Π. Βαφάκου
Δημήτριος (Μήτσος) Η. Γιαννακάκος

Ο Δημήτριος (Μήτσος) Γιαννακάκος του Ηλία γεννήθηκε στα Κατσουλαίικα Ξηροκαμπίου στα 1920. Υπηρέτησε στον ΕΛΑΣ, ο οποίος είχε τοπική οργάνωση στα Λεβέτσοβα (Κροκεές). Αφορμή για να πάει στα Λεβέτσοβα προέκυψε κάποια μέρα, όταν έπεσε θύμα ξυλοδαρμού από κατοίκους της Ποταμιάς. Στα Λεβέτσοβα έμεινε για ένα τρίμηνο και έπειτα πήρε τα βουνά για να αναπτύξει αγωνιστική δράση με τον ΕΛΑΣ. Το 1947 σκοτώθηκε σε ηλικία 27 μόλις ετών. Φέρεται, σύμφωνα

με πληροφορίες, να σκοτώθηκε από Χίτες σε μάχη, η οποία προέκυψε από ενέδρα κάπου στον Ταύγετο. Το σώμα του δεν βρέθηκε ποτέ.

Ο Μήτσος ο Γιαννακάκος ήταν αδερφός της γιαγιάς μου Γεωργίας, 86 ετών σήμερα, χήρα του Σωκράτη Βαφάκου του Προκοπίου, από την οποία και έλαβα τις πληροφορίες αυτές.

Κυριάκου Μ. Κοτσάκη
**Η παρουσίαση του βιβλίου «Η Κουμουστά της
Λακεδαίμονος»**

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ξηροκαμπίου διοργάνωσε και πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία την Τετάρτη 8 Μαΐου 2013 και ώρα 7 μ.μ. την παρουσίαση του βιβλίου «Η Κουμουστά της Λακεδαίμονος» των Θεοδώρου Σ. Κατσουλάκου και Παναγιώτη Χ. Στούμπου (Έκδοση Πολιτιστικού Συλλόγου Ξηροκαμπίου), στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου της Βιβλιοθήκης του Δήμου Σπάρτης.

Η εκδήλωση έλαβε χώρα με τη συνεργασία του Νομικού Προσώπου Πολιτισμού, Αθλητισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης και της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης.

Το βιβλίο παρουσίασαν οι: Γεωργία Κοκκορού - Αλευρά, καθηγήτρια του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεώργιος Καλκάνης, καθηγητής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αιμιλία Μπάνου, επίκουρη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και Μεταξία Παπαποστόλου, διδάκτωρ Φιλολογίας. Τη συζήτηση συντόνισε ο Παναγιώτης Κομνηνός, δικηγόρος.

Παναγιώτη Η. Κομνηνού
**Η Κουμουστά της Λακεδαίμονος,
πρόλογος της παρουσίας του βιβλίου**

Θα χαίρονται μέσα στην αλληλουχία του χρόνου και της αιωνιότητας, γυροφέροντας στην αγρύπνια της απουσίας τους και στο ασίγαστο της μνήμης των εκλεκτών, όλοι όσοι κατά καιρούς ρίζωσαν στη φιλόξενη των σκληρών χρόνων Κουμουστά.

Κάπου εδώ ανάμεσά μας θα βρίσκονται σήμερα. Δίπλα μας. Πάνω μας. Σε μη κατανοητές και εξαυλωμένες διαστάσεις, που καθιστούν αδύνατη την κατά πρόσωπο παρουσία τους. Οι περισσότεροι άγνωστοι σε μας τους μεταγενέστερους ακόμη και κατ' όνομα. Τόσο όμως γνωστοί σε όλους μας από τις ιδεαλιστικές αγωνίες μας πάνω στα σημάδια των αδιάκοπων διαδρομών τους, των χαραγμένων βαθειά μέσα μας. Και νοιώθουμε κοντά μας τους αρχαίους οικιστές από τις ύστερες δωρικές μνήμες να καλοδέχονται τους λαβωμένους Βυζαντινούς του Μυστρά.

Περήφανοι ηττημένοι οι Βυζαντινοί, οι πιο πολλοί γόνιοι παλαιών δοξασμένων οικογενειών, βρήκαν ασφαλές καταφύγιο στο περικλειστο από γιγάντιους βράχους απόμακρο ταπεινό οικισμό της Κουμουστάς. Σμιλεύοντας την προγονική ευγένεια και το μεγαλείο της ιστορίας τους με το ντόπιο σθένος και την ψυχική ρώμη των ελεύθερων αυτοχθόνων, αλλά και των μεταγενέστερων αναχωρητών της ξενικής υποτέλειας, για αυτεξουσιότητα των ιερών και οσίων τους στο δίκαιο ταξίδι προς το νυν και αεί των φυλαγμένων μυστικών της φυλής και των οραμάτων της εθνικής αναγέννησης.

Από την ετερόκλητη αυτή όσμωση του παλαιού και του νέου, του δωρικού της ψυχής και του τόπου από τη μια και της βυζαντινής μεγαλοφροσύνης από την άλλη, γεννήθηκε μια συνοδευτική για τους μεταγενέστερους κυτταρική μνήμη, ρυθμιστική συμπεριφορών και βιωμάτων, που σημάδεψε την γύρω περιοχή πολιτισμικά και ιστορικά αντέχοντας ως τις μέρες μας.

Και σίγουρα δεν θα σταματήσει εδώ. Και ας έφυγαν όλοι οι τελευταίοι, που κρατούσαν αναμμένους τους πυρσούς της εμπύκωσης της μνήμης. Και ας ερήμωσαν τα πέτρινα σπίτια. Και ας έκλεισαν οι λιθόστρωτοι δρόμοι της απουσίας και της λήθης. Ας ράγισαν οι οροφές των εκκλησιών. Και ας ξέφτισαν οι τοιχογραφίες των αγίων, που κάποτε γαλήνευαν τα κουρασμένα μάτια των φευγάτων, που αποβραδīs καταλάγιαζαν δίπλα τους στους εσπερινούς του ωσαννά, με το φως το ιλαρό της Αγίας Δόξης να φωτίζει τις όσιες μορφές τους. Και ας έφυγαν οι παπάδες. Και οι δάσκαλοι. Και τα παιδιά και τα εγγόνια των γερόντων

Έμεινε όμως η πατρογονική ευχή των αντοχών, που πέτρωσε στις ψυχές των απουσιών, σαν κληροδότημα αδιαπραγμάτευτης πίστης και διαρκούς προσμονής. Έμειναν οι απροσπέλαστοι βράχοι και το κακοτράχαλο μεγαλείο τους. Έμειναν τα «καταφύγια» διαχρονικοί φύλακες στις αδιάκοπες επιβουλές και προσβολές της ιστορικής ύπαρξης. Το «σχίσμα» των επάνω βράχων, το δυσθεώρητο, στέκεται στην ίδια θέση. Η βρῖση είναι εκεί με τους έξι κρουνούς. Ο μέγας πλάτανος και παραδίπλα οι μικρότεροι θροΐζουν μέρα- νύχτα. Οι ψυχές των σταυροειδών εκκλησιών ανασαίνουν ακόμη, και ας έχει ραγίσει το πέτρινο περίβλημά τους. Ακόμη και οι απόηχοι, και η ηχώ και η αντήχηση των ακουσμάτων πάνε κι έρχονται απέναντι από τα κάθετα τοιχώματα του γιγάντιου Μύτικα. Ενώ το φως της μέρας και του ήλιου πάνω

στο φρύδι της ατάραχης κορυφής του ακολουθεί όπως παλιά όμοιες διαδρομές στις ώρες του χρόνου. Σαν ένα τεράστιο όπως τότε πέτρινο ρολόι που συντρόφευε τον ολοήμερο κάματο του μόχθου. Χωρίς διακοπή. Από το δοξαστικό της αυγής φως του Αυγερινού ως το εσπερινό γύρισμα του Αποσπερίτη.

Και να, για του λόγου το αληθές. Οι ήχοι που άρχισαν να ακούγονται από μακριά όλο και δυναμώνουν. Είναι φωνές επιστροφής. Ανθρώπων που πλησιάζουν. Που έχουν ήδη φτάσει. Είναι εκείνων που σιγά-σιγά με τις αξίνες των νέων προορισμών, αποκαλύπτουν το σκεπασμένο από το χώμα παλαιό διάστρωμα του χρόνου. Τα καλντερίμια και τα μισοερειπωμένα σπίτια. Με τις πολεμότρυπες. Και με τα μούσκλια της ερημιάς απλωμένα πάνω τους. Και να 'τοι κουβαλητές με λάσπη, πέτρα, νερό κι αλάτι να μοσχεύουν την παρουσία τους πάνω στους στέρεους τοίχους των ερειπίων. Που βαθεία μέσα τους πάλλει από την προσμονή η ψυχή τους. Είναι οι νέοι οικιστές που άλλοι ξαναγυρίζουν. Και άλλοι που αναχώρησαν από αλλού για εδώ.

Και είναι ακόμη και η άλλη καλή είδηση. Που θα κάνει το γύρο των απρόσιτων βράχων. Από τον Αϊλιά ως τον Άγιο Κωνσταντίνο και την Παναίτσα. Από το ταπεινό κοιμητήρι των φευγάτων, ως την πέτρινη πλατεία και τις βρύσες των ζωντανών και των ακάθιστων δημοτικών χορών. Και από εκεί ως τις αετοφωλιές του Μύτικα. Απ' όπου με αναστροφές των αντιχησμάτων θα απλωθεί ταυτόχρονα προς τις αρχαίες και νέες ιστορικές διαδρομές. Σαν τα αστείρευτα νερά της Ταραϊλας, των Πενταυλών, του Χωλού και της Κρύας Βρύσης, που τίποτα δεν σταματά το ζωογόνο διάβα τους. Και θα ξεχυθεί στη Μεγάλη Στράτα των Βασιλικάλλων. Έπειτα σ' εκείνη του φαραγγιού του Ερασίνου και των ενετικών γεφυριών και δρόμων. Και σίγουρα από τη Γόλα των αρχαίων φιλοσόφων και των μεγίστων φωστήρων της πίστης μας μέχρι τα ξεθωριασμένα ίχνη της Βασιλικής Οδού του αυτοκράτορα Αυγούστου. Και ως το Ελληνικό Γεφύρι των μύθων και της σοφίας των περασμάτων στις αντίπερα όχθες. Και από κει ως στις άκρες του χρόνου του αρχαίου λιμανιού της Καρδαμύλης. Των γειτονικών χωριών Γοράνων, Τόριζας, Σωτήρας. Και των αναδυόμενων από τη διαρκή σιωπή αχαιϊκών ανακτόρων του Αγίου Βασιλείου.

Είναι η είδηση για την παρουσίαση ενός ακριβού έργου συγγραφής της τοπικής ιστορικής τάξης. Και συνάμα, μια αξιόπιστη διατακτική συμβολικού αξιόγραφου εξόφλησης οφειλόμενου χρέους των σημερινών επιγόνων απέναντι στους αιώνιους προπάτορες. Που με το άλλαγμα των καιρών κατηφόρισαν πάνω σε μια μετέωρη ελπίδα προς τον άνυδρο και έρημο κάποτε και καταπράσινο σήμερα ευλογημένο κάμπο. Στο μέσο περίπου της Νότιας Κοίλης Λακεδαίμονος. Όπου λόγω της αυτοτροφοδοτούμενης κυτταρικής μνήμης, εμμένει επιλεκτικά στη συνειδητή ενδελέχεια της προσδιοριστικής χωροχρονικής αρμονίας με το ονοματεπώνυμο Ξηροκάμπι.

Το βιβλίο των 400 περίπου παραπομπών σε ιστορικές πηγές των Θεοδώρου Κατσουλάκου – Παναγιώτη Στούμπου με τον τίτλο «Η Κουμουστά της Λακεδαίμονος», για το οποίο στη συνέχεια θα γίνει διεξοδική αναφορά από εκλεκτούς της σκέψης και του πνεύματος ομιλητές, προστίθεται σε ιστορικά πονήματα ετέρων συγχωριανών μας και είναι βέβαιο πως λόγω της ιδιαιτερότητάς του θα αποτελέσει την τροφοδότρια πηγή νέων ιστορικών αναφορών και ερευνών για τον τόπο μας, που έχει να επιδείξει ιστορικές αντοχές αλλά και καταβολές από την μυκηναϊκή περίοδο αδιάκοπα ως σήμερα.

Αίθουσα Πνευματικού Κέντρου της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Σπάρτης, 8 Μαΐου 2013

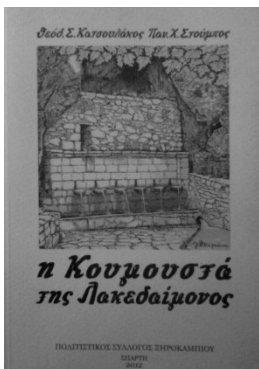
Γεωργίου Θεοφ. Καλκάνη
Τοπικά βιβλιογραφικά

Κώστα Στυλ. Πλαγιάννη, «ANAMNHΣEΙΣ από τα παιδικά μου χρόνια στους Γοράνους Λακωνίας: 1933-1946» (New York 2012)

Τον Κώστα Στυλ. Πλαγιάννη δεν τον έχω συναντήσει έως τώρα –δυστυχώς–, το βιβλίο του όμως που διάβασα μόλις τις τελευταίες ημέρες τον έκανε αμέσως οικείο σε μένα, γιατί σε αυτό περιέγραψε έναν τόπο (τους Γοράνους που ξέρω) και μια περίοδο (1933-1946 που δε γνωρίζω) όπως ακριβώς την έζησε από 16 μηνών έως την ηλικία 14 χρόνων, πριν φύγει για την Αμερική, με πληροφορίες μη επεξεργασμένες (raw data) και γι' αυτό πολύτιμες για τον αυριανό μελετητή του τόπου και της περιόδου. Ένα βιβλίο «πρότυπο» του είδους του.

Αποφεύγοντας κατά κανόνα τις δικές του γνώμες και κρίσεις –εκτός από λίγες εξαιρέσεις– περιέγραψε την οικογένειά του, το χωριό του και την περιοχή των Γοράνων εκείνη την περίοδο, αφήνοντας τη δυνατότητα στον αναγνώστη και στο μελετητή για ευρύτερες συνθέσεις, προεκτάσεις και προεκβολές. Και βέβαια δίνοντας τη δυνατότητα στους παλαιότερους να θυμηθούν και στους νεότερους να μάθουν. Περιγράφει περιοχές, γειτονιές και σπίτια, αγρούς και τοποθεσίες, δραστηριότητες, αντικείμενα και εργαλεία, παιχνίδια, γιορτές, πανηγύρια και φαγητά (...). Αλλά και διασώζει ιστορικά έγγραφα και φωτογραφίες, καταγράφει ήθη και έθιμα, συνήθειες, επαγγέλματα, εκφράσεις, παροιμίες, ιστορίες και σάτιρες, παραδόσεις (...). Όλα με αγάπη, νοσταλγία, περηφάνεια και ένα είδος χρέους προς τον τόπο όπου μεγάλωσε και τους ανθρώπους που γνώρισε. Και – θεωρώ ότι – πετυχαίνει το στόχο του. Πολλοί θα τον μιμηθούν, πολλοί θα επεξεργαστούν τις πληροφορίες του και θα συνθέσουν.

Θεόδ. Σ. Κατσουλάκου – Παν. Χ. Στούμπου, «Η Κουμουστά της Λακεδαιμόνος» (Σπάρτη 2012)

Το Θεόδωρο Στ. Κατσουλάκο τον γνωρίζω πολύ καλά από χρόνια –ευτυχώς– και είμαι φίλος του από τότε που ήμουν μαθητής. Συνέπασχα μαζί του κατά τη διάρκεια της συγγραφής αυτού του πρόσφατου βιβλίου του, που το θεωρούμε όλοι το «έως τώρα έργο της ζωής του». Είναι ένα βιβλίο «ολιστικό», αφού είναι μια ολοκληρωμένη και ολόπλευρη σύνθεση ιστορικών ντοκουμέντων και αναλύσεων, αλλά και επεξεργασμένης πληροφορίας για την Κουμουστά και τους ανθρώπους της, διαχρονικά. Ένα βιβλίο «πρότυπο» του είδους του. Ένα βιβλίο που «γράφτηκε με αγάπη και

πόνου» (όπως λέει ο ίδιος), με την αξιοποίηση «κάθε είδους γραπτής και προφορικής μαρτυρίας» με τήρηση όλων των επιστημονικών και δεοντολογικών κανόνων (όπως βεβαιώνουμε όλοι). Ένα βιβλίο που δε μπορεί να αγνοηθεί από κανένα που ενδιαφέρεται για την περιοχή μας, αλλά και από κανένα ερευνητή και μελετητή της ευρύτερης περιοχής στο μέλλον. Εμείς «σε ευχαριστούμε Θεόδωρε».

Δημητρίου Γ. Πρέβα
Ανθρωπιά

Όταν οι σπάνιοι άνθρωποι φεύγουν, το κενό που αφήνουν πίσω τους είναι μεγάλο. Δεν θα το πω δυσαναπλήρωτο, γιατί, όταν γαλουχείς παιδιά με αυτές τις ανθρώπινες αξίες και ευαισθησίες, τους έχεις χαράξει βαθιά τη μεγαλύτερη έννοια της λέξης ανθρωπιά.

Αν δεν μπορείς να φτιάξεις τη ζωή σου όπως θέλεις, αν δεν πετύχεις όλα αυτά που επιθυμείς, προσπάθησε ακόμη όσο μπορείς· μα μη δειλιάσεις κάτι καλύτερο θα βγει, η πίστη δε θα σε προδώσει.

Επιχειρώ εδώ μια σύντομη από μνήμης ανασκόπηση της νεανικής μου ζωής στη δεκαετία του 1960 και μετά. Θυμάμαι, όταν ήμουν εικοσιτεσσάρων ετών, κάθε βράδυ πήγαινα στην αγορά του χωριού μου. Ο Φωτάκος ο Γιώργης έλεγε στη γυναίκα του, ακούγοντας να περνά κάποιος στο δρόμο: Μήπως είναι το Πρεβάκι ο Μήτσος, πες του να έρθει να πιούμε καφέ και να κουβεντιάσουμε πολιτικά. Δεν έβλεπε, ήθελε παρέα μαζί μου. Ο Γεώργιος Φωτάκος του Νικολάου γεννήθηκε το 1897. Πήγε υπάλληλος στου Έμπειρα στη Σπάρτη. Εκεί έβγαλε το Σχολαρχείο. Από εκεί πήγε στρατιώτης. Αφού ήξερε τα σήματα μορς, τον πήρε ο Παπάγος ακόλουθο στο γραφείο του. Υπηρέτησε πέντε χρόνια. Στη Μικρά Ασία, όπως τηλεφωνούσε, έπεσε αστραπή και του προξένησε ζημιά στα μάτια. Έκατσε τρεις μήνες στο νοσοκομείο της Σμύρνης. Μετά έγινε οπισθοχώρηση και ήρθε όλο το τάγμα στο Γουδί στην Αθήνα. Έκανε κάτι προσπάθειες για σύνταξη αλλά δεν τα κατάφερε. Όταν απελύθη, τον ζήτησε ο γερο-Κώστας Χαντζής, που ήταν πρόεδρος της κοινότητας, και τον έβαλε γραμματέα από το 1924 μέχρι το 1937. Τον πείραζαν τα μάτια του και σταμάτησε. Στη συνέχεια ανέλαβε ο Διαμαντής Παπαδάκος. Πέθανε στις 5 Μαρτίου 1984.

Μια ημέρα μου είπε: Εσείς τα Πρεβάκια δεν φύγατε στο εξωτερικό, μείνατε στην Ελλάδα. Μαθαίνω ότι πάτε πολύ καλά και τα τέσσερα αδέρφια. Δουλεύετε. Είσαστε αγαπημένη οικογένεια. Εκείνους που έχουν μυαλό και μπορούν να βλέπουν κάτι περισσότερο από τους άλλους να τους εκτιμάς. Μου είπε να φοβάσαι τη ζηλοφθονία. Η ζηλοφθονία είναι το μεγαλύτερο αμάρτημα. Ο ζηλόφθονος άνθρωπος είναι ένας εγωιστής, ένας αλαζονικός χωρίς αξιοπρέπεια. Ο άνθρωπος πρέπει να ζει σύμφωνα με την ηθική. Ο ζηλόφθονος ευρίσκεται έξω της ηθικής, της αγάπης και δεν είναι δυνατόν να γνωρίσει την αλήθεια.

Ελενας Παπαδάκου – Bolt
Το χωριό μας

Μόλις μπήκα στο Ξηροκάμπι η πρώτη εντύπωση ήταν: «Τι ωραία που ζουν οι άνθρωποι εδώ κάτω στα πόδια του βουνού, του Ταΰγετου, του φημισμένου βουνού απ' όπου ο Στρατής Μυριβήλης έγραψε τα ακόλουθα λόγια: «Ξαφνικά έγινε μεγάλο φως και άκουσα την "Ερόικα" (του Μπετχόφεν) να κινείται καταπάνω μου με τεράστια τα τιτανικά μουσικά της βήματα. Τώρα πια ήξερα πως εκεί μέσα, στην Ηρωική Συμφωνία, είχα ακούσει τον Ταΰγετο». Τι περηφάνια πρέπει να αισθάνεστε, εσείς που

γεννηθήκατε εδώ. Εσείς που έχετε ακόμα τα πατρικά σας σπίτια εδώ. Όμορφο χωριό με την χαριτωμένη πλατεία γεμάτο ζωντάνια και χαρούμενα παιδιά με τους γονείς. Πόσο σας ζηλεύω που τα πρώτα βήματά σας είναι εδώ.

Εγώ δεν έχω πατρικό τώρα και το μέρος που γεννήθηκα είναι τόσο μακριά που ποτέ δεν θα το ξαναδώ. Και εκεί υπάρχουν βουνά μαζί και ηφαιστεια. Ένα από αυτά είναι το ΜΕΡΑΠΙ, που ακόμα τώρα είχε βγάλει φωτιά και μεγάλες πέτρες. Ήταν στο νησί ΙΑΒΑ κοντά στην πόλη Djokjakarta στην Ινδονησία, εκεί όπου έχω γεννηθεί.

Θυμάμαι τα πέτρινα σπίτια του χωριού και τους ανθρώπους που συνάντησα στους δρόμους που με ρωτούσαν ποια είμαι, από πού είμαι. Και έπρεπε να τους απαντήσω με χέρια και πόδια, διότι δεν ήξερα την ωραία αλλά δύσκολη γλώσσα σας. Στο Γυμνάσιο και Λύκειο έμαθα παράλληλα με τα ολλανδικά, που είναι η γλώσσα μου, τα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά. Αλλά τα ελληνικά είναι τόσο πλούσια που ακόμα πρέπει να μάθω πολλά!

Σιγά-σιγά μπορούσα να επικοινωνήσω με τους Έλληνες, έστω με πολλά λάθη, και μερικές φορές γελάγανε με τα παράξενα λάθη μου. Είπα μια μέρα: «γεια σου κουμπάρα» αντί κουμπάρα και στην πεθερά μου, όταν ετοιμάστηκε να πάει στον γιατρό, «Μητέρα, έχεις έτοιμα την ουρά σου;». Αυτή πέθαινε με τα λάθη μου από τα γέλια. Με τα παιδιά τότε, όταν ήταν μικρά, όργωσα όλο το χωριό μέσα στα ελαιόδεντρα. Ακόμα έχω μια αδυναμία για τα γραφικούς τους κορμούς. Στο σπίτι με ρώτησε η μητέρα, ποιον είδα και με ποιον μίλησα. Επειδή η μητέρα είναι πάντα στο σπίτι (είναι σπιτόγατα), κατάλαβα ότι της άρεσε να ακούσει κάτι από έξω. Έτσι, όταν γύρισα από τις βόλτες μου, η μητέρα με ρωτούσε πάντα ποιον ή ποια είδα. Είπα ότι σε κάποιο δρομάκι συνάντησα μια γυναίκα που μου μίλησε και με κάλεσε μέσα στο σπίτι της. Και μου άρεσε να κουβεντιάζω με ανθρώπους που αισθάνονται μοναξιά. Με το ζόρι μου έδωσε αυγά και ό,τι άλλο είχε παρ' όλο που επέμενα να μην τα πάρω.

Μια ημέρα ήθελε ο άντρας μου, ο Σταύρος Παπαδάκος, να αγοράσει κοπριά και πήγαμε σε ένα ζευγάρι στο βουνό πάνω από την Παλαιοπαναγιά, στην Μπολιάνα. Γεμίσαμε σακιά και, όταν θέλαμε να φύγουμε, μας κράτησαν να φάμε μαζί. Ήταν και οι δυο μόνοι. Έξω είχαν ένα ξύλινο τραπέζι μακρόστενο και παγκάκια σε κάθε πλευρά. Δεν μπορείς να φανταστείς ότι εκεί έφαγα τα ωραιότερα φαγητά. Όλα ήταν φτιαγμένα από τους δυο, τυρί, ελιές, ψωμί, κρεμμύδια και τομάτες από το περιβόλια τους. Συγκινήθηκα για τόσο φιλόξενα και ακόμα τους έχω στην καρδιά μου. Ποτέ δεν αισθάνθηκα ότι είμαι μια ξένη. Η πρώτη που γνώρισα από τον Ξηροκάμπι ήταν η Χρυσούλα, η αδελφή του Σταύρου. Από τα σχολικά μου χρόνια αλληλογραφήσαμε, πρώτα στα γαλλικά και μετά στα αγγλικά. Τι κενό μας άφησε μετά το θάνατό της. Ήταν για όλους μας μια μητέρα. Για μένα ήταν φίλη και κουνιάδα. Αυτή έγινε αιτία να γνωρίσω τον αδελφό της, που τώρα είναι άνδρας μου.

Όταν οι Ινδονήσιοι έδωξαν όλους τους Ολλανδούς από την Ιάβα, φύγαμε όλη η οικογένεια, πέντε παιδιά και οι γονείς μας, για την Ολλανδία, μια χώρα φιλόξενη, κρύα και ξένη για μας. Φτάσαμε στο μέσο του χειμώνα, Ιανουάριος μήνας. Ταξιδεύαμε ένα μήνα με το πλοίο και στον Ινδικό Ωκεανό είχαμε και ένα θαλάσσιο σεισμό. Η μητέρα μου είχε μια καμπίνα στο πλοίο, επειδή είχαμε το αδελφάκι μου μωρό και αυτό έπεσε από το κρεβάτι με το σεισμό. Ο πατέρας και τα δυο μου αδέλφια έπρεπε να κοιμηθούν με τους άντρες και εγώ με την αδελφή με τις γυναίκες στο αμπάρι. Η κατάσταση στο πλοίο ήταν άθλια. Ήμουν σε όλο το ταξίδι ξαπλωμένη διότι με πειράζει η θάλασσα. Για φαγητό ήταν σχεδόν κάθε μέρα τηγανισμένα αυγά. Κάθε μέρα

έκανα εμετό. Κάθε τόσο με φώναζε ο πατέρας μου να ανεβαίνω στο κατάστρωμα. Έλεγε «Σήκω γρήγορα, περνάμε από την Ερυθρά Θάλασσα, μετά από τον Κύπρο και την Ελλάδα. έλα να δεις ψάρια που πετάνε». Πού να ξέρω ότι μια μέρα θα μένω στην Ελλάδα. Από μικρή χάζευα τις εικόνες σε τετράδια ζωγραφικής. Είδα εκεί έναν τσολιά και αναρωτιόμουν γιατί φοράνε φούστες! Τώρα ξέρω καλύτερα και μου αρέσει πολύ.

Από τις ιστορίες ξέρω ότι από το χωριό μας βγήκανε πολλοί φημισμένοι άνθρωποι. Πολλά πράγματα άλλαξαν μέχρι αυτές τις ημέρες. Θα 'θελα να είναι ακόμα περισσότερα αυτά που θα αλλάξουν. Να μην ξεχάσαμε τις ρίζες μας και να ζούμε χωρίς μίσος. Να δουλέψουμε μαζί για μια καλύτερη Ελλάδα.

Εσείς ήσαστε ήρωες στον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Δεν μπορώ να το πω για την πατρίδα του πατέρα μου. Εσείς είχατε πολεμήσει με τους Ιταλούς και με τους Γερμανούς. Εμάς στην Ινδονησία μάς επιτέθηκαν οι Ιάπωνες, που φυλάκισαν τον πατέρα μου σχεδόν 4 χρόνια. Χωρίς εισόδημα, χωρίς βοήθεια έπρεπε να περάσει η μητέρα όλα τα χρόνια. Αλλά να σας πω, οι δικοί μου είναι άνθρωποι σαν κι εσάς, χαριτωμένοι, φιλόξενοι, πάντα έτοιμοι να βοηθήσουν. Γι' αυτό δεν είμαστε ούτε Ολλανδοί ούτε Ινδονησιοί. Για να το καταλάβει κανείς αυτό, πρέπει να πρώτα να κατανοήσει μερικά πράγματα. Ίσως μια άλλη φορά.

Νικολάου Ι. Γαβριηλίδη
Αναμνήσεις από τον πατέρα μου

Ο πατέρας μου Ιωάννης Γαβριηλίδης ήταν επαγγελματίας κασσιτερωτής, καλατζής δηλαδή· καλλιτέχνης στη δουλειά του και τον παραδέχονταν όλοι. Τα παλιά χρόνια που τα μπακίρια είχαν πέραση είχε πολλές δουλειές. Όταν οι τετζερέδες από τη χρήση τρύπαγαν, έκοβε κομμάτια χαλκού και τα ταίριαζε με δόντια μέσα έξω. Στη συνέχεια τα κόλλαγε και, όταν γάνωνε μετά, δεν έβλεπες αν ο τέτζερης είχε τρύπα ή όχι. Ήταν, επίσης, και εφευρετικός. Τα χρόνια εκείνα οι κυνηγοί τα φυσίγγια τα γέμιζαν οι ίδιοι. Επειδή όμως δεν εύρισκαν υλικά, ο πατέρας μου είχε φτιάξει δική του πατέντα. Έλιωνε μολύβι στο καμίνι που είχε στο μαγαζί και σε μια λαμαρίνα, στην οποία είχε κάνει τρύπες, έχυne το μολύβι και κατασκεύαζε σκάγια προς μεγάλη χαρά των κυνηγών της εποχής.

Λένε ότι ο καφές ψήνεται στην άμμο. Αυτό στο χωριό μας δεν το ήξεραν μέχρι που κάποτε ο πατέρας μου το έκανε πράξη. Το έλεγε στο καφενείο αλλά δεν τον πίστευαν. Όταν όμως το έφτιαξε στο καφενείο του Βαγγέλη Παπαδάκου, έτριβαν τα μάτια τους. Η εγκατάσταση έμεινε για πολλά χρόνια, μέχρι που τη χάλασε ο Τάκης, ο γιος του Αυγήτη, όταν είχε νοικιάσει το καφενείο.

Ποταμίτη **Οι μύλοι της Ποταμιάς**

Οι μύλοι στα παλιά τα χρόνια έπαιξαν σημαντικό ρόλο στα χωριά και γενικά στην κοινωνία του τόπου. Στο χωριό μου, την Ποταμιά, καταγράψαμε τέσσερις.

Θα ξεκινήσουμε από το μύλο του Γιάννη Νικολακάκου. Ήταν δυτικά της Ποταμιάς στη βόρεια πλευρά του ποταμού Γερακάρη, κάτω από το δρόμο που οδηγεί στη Λιαντίνα και συγκεκριμένα στην περιοχή Τράφους.

Θα συνεχίσουμε με το μύλο του Βαγγέλη Παπαστράτη. Ήταν κι αυτός δυτικά του χωριού στη νότια πλευρά του ποταμού Γερακάρη και συγκεκριμένα στο δρόμο που οδηγεί στα Κουμαροχώρια και τις Πόφλες, δηλαδή περίπου απέναντι από το μύλο του Γιάννη Νικολακάκου.

Θα περάσουμε στο μύλο του Πολυζώη Σωτηράκου. Ήταν κεντροδυτικά της Ποταμιάς στη βόρεια πλευρά του ποταμού Γερακάρη, δίπλα στο σημερινό νεκροταφείο του Αη-Γιώργη. Έκλεισε τελευταίος μεταπολεμικά.

Ο τελευταίος μύλος είναι ο μύλος της οικογένειας Δούκα, γνωστός ως ο μύλος του Δημάκη. Ήταν κεντρονότια του χωριού, στη νότια πλευρά του ποταμού Γερακάρη, σχεδόν απέναντι από το μύλο του Πολυζώη Σωτηράκου, στη θέση Πέρα Μεριά.

Όπως βλέπουμε, όλοι οι μύλοι ήταν κατά μήκος του ποταμού Γερακάρη: είναι αυτονόητο ότι ήταν όλοι νερόμυλοι. Για τους τρεις πρώτους μύλους ξέρουμε ότι λειτούργησαν ταυτόχρονα και είχαν μεγάλη ακμή προπολεμικά. Για τον τέταρτο μύλο του Δημάκη οι πληροφορίες είναι συγκεχυμένες. Ένα είναι το σίγουρο, ότι ήταν ο πιο παλιός και πρέπει να λειτούργησε επί Τουρκοκρατίας γιατί στο σημείο που είναι, στη θέση Πέρα Μεριά, ήταν το παλιό χωριό της Ποταμιάς. Στις μέρες μας τα χαλάσματα από τους συγκεκριμένους μύλους υπάρχουν για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι, όπως λέει ο λαός.

Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω την Πέρδικα Μασούρα, εγγόνα του Βαγγέλη Παπαστράτη, 87 ετών σήμερα, για τις πληροφορίες που μου έδωσε.

Ηλία Ν. Μανιάτη **Νέα του Απόλλωνα Ξηροκαμπίου**

Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά ο Απόλλων Ξηροκαμπίου παρέμεινε στην Α΄ κατηγορία Λακωνίας, πραγματοποιώντας καλή πορεία. Ευχαριστούμε τον προπονητή, τους παίκτες, τη διοίκηση και το φιλάθλο κόσμο, που στήριξαν την προσπάθεια της ομάδας. Ευελπιστούμε σε μια ανάλογη πορεία και του χρόνου.

Επίσης, θα θέλαμε να αναφέρουμε και το φιλικό αγώνα που διεξήχθη ανάμεσα στους παλαίμαχους του Απόλλωνα Ξηροκαμπίου και της μεικτής Τύπου στη μνήμη του Ηλία Π. Ματθαίου. Ο ΜΓΣ Απόλλων Ξηροκαμπίου θα ήθελε να ευχαριστήσει την οικογένεια Ματθαίου και ιδιαίτερα τη μητέρα του εκλιπόντος για όλα όσα έχει προσφέρει στο σύλλογο.

Με εκτίμηση
ΜΓΣ Απόλλων

ΚΑΛΕΣΜΑ ΣΤΟΝ ΤΑΪΓΕΤΟ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Οι καλοκαιρινές εκδηλώσεις του 2013 για 8^η χρονιά στηρίζονται στην εθελοντική προσπάθεια και τη συμμετοχή μελών και φίλων.

Για άλλη μια φορά, και παρά τις αντίζοες οικονομικές συνθήκες, κάνουμε μια προσπάθεια να δείξουμε ότι η τέχνη δεν είναι πολυτέλεια και ότι μεγαλύτερος κίνδυνος από την οικονομική κατάρρευση είναι η πνευματική.

Ο τελικός λόγος ανήκει σε εσάς, που μας στηρίζετε με την παρουσία σας και βοηθάτε ουσιαστικά στην ενδυνάμωση της πεποίθησής μας ότι η τέχνη είναι ζωντανή και μας αφορά όλους.

Ένα μεγάλο **ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ** στους καλλιτέχνες που στηρίζουν αυτήν τη γιορτή και στο Νίκο Παπαδάκο (Σκούρμπο) για όσα μας έχει χαρίσει.

Πολιτιστικός Σύλλογος Ξηροκαμπίου Λακωνίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ 2013

Κυριακή 21 Ιουλίου, ώρα 21:30, Αμφιθέατρο Ξηροκαμπίου

Συναυλία – Λαϊκό γλέντι με τους Μπάμπη Παπαδόπουλο, Μανώλη Πάππο, Αλίκη Μαρκαντωνάτου και τους μαθητές τους.

Είσοδος- οικονομική ενίσχυση 5 €

Σάββατο 27 Ιουλίου, ώρα 21:00, Αμφιθέατρο Ξηροκαμπίου

I Batizado e Troca de Cordoes

Μουσική και παιχνίδι από την τοπική ομάδα Caroeira και προσκεκλημένους δασκάλους που θα σας εντυπωσιάσουν.

Είσοδος ελεύθερη

Δευτέρα 5 Αυγούστου, ώρα 21:00, στην αυλή του Πολιτιστικού Συλλόγου

Ξηροκαμπίου

Θερινός κινηματογράφος

Είσοδος ελεύθερη

Τετάρτη 7 Αυγούστου, ώρα 21:30, Αμφιθέατρο Ξηροκαμπίου

Συναυλία ΠΑΝΟΥ ΚΑΤΣΙΜΙΧΑ και ΔΗΜΗΤΡΗ ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗ

Πέμπτη 8 Αυγούστου, ώρα 21:00, Κεντρική πλατεία Ξηροκαμπίου
Μουσική παράσταση κρουστών από το Βασίλη Βασιλάτο και τους μαθη-
τές του.

Παράσταση θεάτρου σκιών από τον Τάσο Ανδριώτη.

Παρασκευή 9 Αυγούστου, ώρα 21:30, χώρος “Δίπλα στο ποτάμι”
Μουσική παράσταση από το Βασίλη Βασιλάτο και τους μαθητές του. Θα
ακολουθήσει **πάρτυ ρεφενέ.**

Είσοδος ελεύθερη

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Σεμινάρια εγχόρδων, 18 έως 21 Ιουλίου 2013

**Από τους Μπάμπη Παπαδόπουλο (λαϊκή, δημοτική και ηλεκτρική κιθάρα),
Μανώλη Πάππο (μπουζούκι), Αλίκη Μαρκαντωνάτου (αρχαία λύρα)**

Τα σεμινάρια θα γίνονται στο Γυμνάσιο Ξηροκαμπίου.

Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής στο τηλέφωνο: 6973530845

Σεμινάρια Capoeira, 26 έως 28 Ιουλίου 2013

**από τους C.M.Jason (Dandara CDO Patra), Mestre Pepeto (CDO
Athens) και Professor Fuba (Dandara CDO Athens)**

Ημέρες και ώρες: Παρασκευή 18:00 - 22:00, Σάββατο 11:00 - 14:00 και 17:00 -
20:00, Κυριακή 11:00 - 15:00

Τα σεμινάρια θα γίνονται στο Γυμνάσιο Ξηροκαμπίου.

**Για να πάρετε μια γεύση, την Πέμπτη 25 Ιουλίου, ώρα 21:00, ανοιχτή
roda στο πάρκο ΟΤΕ στη Σπάρτη.**

Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής στα τηλέφωνα: 6945389714 και
6938030566

Σεμινάρια Κρουστών, 5 έως 9 Αυγούστου 2013

**από τον Βασίλη Βασιλάτο & την ομάδα “percussion system” για
αρχάριους και προχωρημένους.**

Ώρες σεμιναρίων καθημερινά: 11:00 – 14:30 και 18:00 - 21:00

Τα σεμινάρια θα γίνονται στο Γυμνάσιο Ξηροκαμπίου.

**Για να πάρετε μια γεύση, την Κυριακή 4 Αυγούστου, ώρα 21:00,
μουσική παράσταση κρουστών στο πάρκο ΟΤΕ στη Σπάρτη.**

Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής στα τηλέφωνα: 6945853417 και
6938030566

ΕΚΘΕΣΗ ΜΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ ΝΤΟΠΙΩΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής στο τηλέφωνο: 6978440119

**ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΝΟΤΟΣ 94.9 FM, ΠΟΛΙΤΕΙΑ FM, STAR FM,
ΜΕΤΡΟΝΟΜΟΣ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΤΗΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ, ΛΑΚΩΝΙΚΟΣ
ΤΥΠΟΣ, www.notospres.gr, www.lakoniapress.gr, www.moriasnow.gr**

Ευαγγέλου Σ. Παπαδάκου
Μαθητές του Γυμνασίου στο Ξηροκάμπι

Η φωτογραφία αυτή τραβήχτηκε στο Ξηροκάμπι στις 25 Μαρτίου 1963 μετά τη μαθητική παρέλαση. Εικονίζονται από τα αριστερά προς τα δεξιά, όπως κοιτάμε τη φωτογραφία, έξι μαθητές της Β΄ τάξης του Γυμνασίου Ξηροκαμπίου: Αθανάσιος Ηλιόπουλος του Παναγιώτη, Παναγιώτης Μανδραπήλιας του Θεοδώρου, Χρήστος Φεγγαράς του Γεωργίου, Ευστράτιος Μανιατάκος του Γεωργίου, Ευάγγελος Παπαδάκος του Σωτηρίου και Κωνσταντίνος Κομνηνός του Ηλία.

Γεωργίου Ι. Γρηγοράκου
Ο ληστής Φάσος

Απόσπασμα από μαγνητοφωνημένη συνέντευξη που έδωσε στο περιοδικό μας ο Γεώργιος Ι. Γρηγοράκος στις 14/1/2010, λίγους μήνες πριν αποβιώσει.

Ο Βασίλης Φάσος (Φασέας) καταγόταν από τα Πηγάδια της Μάνης. Κάποτε βρέθηκε στη στάνη των Λιουναίων στην Αρκίνα στα κοτσαντινιώτικα όρια. Οι Λιουναίοι σφάζανε ένα κατσίκι. Δεν είχανε όμως κρασί. Στείλανε έναν αγωγιάτη στην Άρνα σε έναν Τσαμασίρο (δεν θυμάμαι το μικρό του) να φέρει κρασί με τα τουλούμια. Είπανε στον αγωγιάτη να κόψει ψαθί από το μουλάρι από τη στρώση και να το ρίξει μέσα στα τουλούμια. Το ψαθί ήτανε ναρκωτικό. Μόλις φάγανε, αποκοιμήθηκαν. Με το τσεκούρι τον σκοτώσανε. Αυτά έγιναν το 1848. Τη χρονιά αυτή βγήκε και ο Παπουλάκος. Ο Φάσος με τα παλληκάρια του έσωσε στο Σκουτάρι τον Παπουλάκο. Θα τον σκοτώνανε οι Μανιάτες.

Την ιστορία αυτή την έχω ακούσει από τον πατέρα μου αλλά και άλλους παλαιότερους Κοτσαντινιώτες.

Γεωργίας Π. Ματθαίου

Στην μνήμη του Λιάκου μου (με την συμπλήρωση δύο χρόνων από τον θάνατό του)

Μάρτης γδάρτης και κακός παλουκοκαύτης. Μπορεί να έχει δηλαδή το κουσούρι του. Άλλοι θέλουν από Μάρτη καλοκαίρι και από Αύγουστο χειμώνα. Αυτά μάθαμε από την παράδοση. Ο Μάρτης φιλοξενεί στις αγκαλιές του μύριες ευωδίες, παραδόσεις και ντοκουμέντα που πιθανόν να τον κάνουν εγωιστή, να το παίζει «μαστίγιο – καρότο».

Μέσα του χοχλάζει η αγωνία να δώσει πολλές γλυκάδες. Η γη προετοιμάζεται να ανοίξει την αγκαλιά της να δεχθεί τους καρπούς των γεωργών, που θα τους μετατρέψει σε ζωή και δημιουργία των ανθρώπων. Τα δέντρα ψιθυρίζουν σαν να ονειρεύονται γλυκά, φορώντας μια θεσπέσια φορεσιά. Τα λουλούδια άνοιξαν τα μενεξένια βλέφαρά τους και απλόχερα γεμίζουν με γεύση ζωής και ευδαιμονίας χρώματα και αρώματα την φύση. Μήπως είναι λίγο που την 25^η Μαρτίου μας γεμίζει με υπερηφάνεια και εγωισμό, ξυραφίζει το μυαλό μας και φουσκώνει τα στήθη μαζί και τα σώματα με ανείπωτη ευαισθησία. Τριπλή γιορτή κρατά στα γρανιτένια χέρια του. Τα βήματά του θυμίζουν πολεμιστή, όταν περνά αγέρωχος κάθε χρόνο μπροστά από τους υπόλοιπους έντεκα συναδέλφους του. Δεν πρέπει όμως να τους φοβάται. Εκείνοι μάλλον τον ζηλεύουν. Μέσα στις ημέρες του γιορτάζει η θρησκεία μας τον ευαγγελισμό της Θεομήτορος, η πατρίδα μας την μεγάλη γιορτή της Επανάστασης του 1821 και η φύση την άνοιξη.

Έτσι ήταν πριν από δύο χρόνια στις 25 του Μάρτη ο καιρός, όταν δρασκελίζε το κατώφλι του σπιτιού μας με περισσή χάρη, κορμί κυπαρισσένιο, σταθερό βήμα. Το αεράκι παιχνιδίζε με τις μπούκλες της κεφαλής σου, έριξε μια τούφα στα ματάκια σου τα λαμπρά και εγώ πέταξα το μαράζι για μια χούφτα χαρά. Όλα ήταν τόσο όμορφα και αληθινά με την γλυκεία αύρα της παρουσίας σου. Έμεινες δυο μερούλες στο σπίτι μας εδώ στο Ξηροκάμπι που τόσο αγαπούσες. Το βράδυ της 27^{ης} Μάρτη απόγευμα ξαναδρασκελίζες την πόρτα, κλείνοντάς την πίσω σου και έφυγες. Μάνα, μην κλαις, επιβάτης είμαι, θα ξανάρθω. Πότε, παιδάκι μου; Αφού έφυγες για το ταξίδι δίχως γυρισμό.

Δυο χρόνια πέρασαν, χρυσό μου, και τώρα πού να βρω κουράγιο να σου μιλήσω της πίκρας μου τον καημό; Πώς να παρηγορηθώ; Ήσουν καλός. Είχες τις χάρες όλες και μια ψυχούλα θεϊκή. Μήπως, λεβέντη μου, ο θεούλης, που σε είχε πλουτίσει με αυτή, μετάνιωσε και σου την ξαναπήρε γιατί έβλεπε ότι την βασάνιζε σε τούτον τον κόσμο; Τον παντοδύναμο παρακαλώ στου φωτός του το βασίλειο να δεχθεί την ανιδιοτελή χρυσή καρδούλα σου και να την προσέχει για να έχεις τον ήλιο συντροφιά, μα χαίρεσαι, να ξεκουράζεσαι, να μην πονάς.

Κάθε Μάρτη τούτες τις ημέρες που τα σήμαντρα θα σημάνουν χαρές θρησκευτικές και πατριωτικές εύχομαι, παιδάκι μου, να απλώνεται γαλήνη στην ψυχή σου. Κάθε ημέρα μαζεύω λουλούδια μυρωμένα εποχής και γεμίζω το ανθογιάλι να μου θυμίζουν εσένα, παλικάρι μου, Λιάκο μου, σπλάχνο μου, ψυχούλα χρυσή, αστέρι μου λαμπερό. Όλα τα χρώματα και τα αρώματα ανασκαλεύουν στην ψυχή μου την ανιδιοτέλεια και την ωραιότητα της δικής σου ψυχής και γεμίζει ο Χάρος από μυραδιές και δροσερό αεράκι και τροφοδοτεί με οξυγόνο την δική μου ζήση. Όλα σε θυμίζουν, τα ζωάκια σου τα λατρεμένα (ο Ρόχος, ο Ορέστης, ο Μπρόντι). Το πεύκο σου μεγάλωσε, η ματζουράνα σου θέριψε, η λεβάντα σου το ίδιο. Μιλάω κάθε πρωί μαζί

τους κι εκείνα σκύβουν και σε φωνάζουν λυπημένα: Πού είσαι, Λιάκο, να μας ποτίσεις; Κοιμήσου, παιδάκι μου, ήσυχο.

Το όνειρό σου έλαβε σάρκα και οστά. Η εφημερίδα των συντακτών έχει ζωή μερικών μηνών και διαθέτει στο κοινό 12.000 φύλλα την ημέρα. Θέλω να σε ενημερώσω ότι οι συνάδελφοί σου δεν σε ξέχασαν, όπως και οι φίλοι σου, οι συντοπίτες σου, από την μέρα που μίσησες. Με συγκίνησαν βαθιά οι πρωτοβουλίες τους. Οι δημοσιογράφοι συγκέντρωσαν χρήματα και τα διέθεσαν στην μνήμη σου στην αγαπημένη σου τοπική ομάδα Απόλλωνα, έδωσαν αγώνα με τον Απόλλωνα – παραβρεθήκαμε και εμείς- και μου έδωσαν τιμητική πλακέτα στην μνήμη σου. Τα ανίψια σου, ο Βασίλης και η Γεωργία Αποστολοπούλου, προσέφεραν στην μνήμη σου στον Απόλλωνα έξι μπάλες.

Τέλος, θέλω να εκφράσω σε όλους τις ευχαριστίες μου, από τον ιερέα μας, τους φίλους, τους συγγενείς μέχρι και τον τελευταίο κάτοικο της περιοχής. Ένα μεγάλο ευχαριστώ για την συμπαράσταση και την συμμετοχή τους στον θρήνο μας για τον άδικο χαμό του Λιάκου μας. Η συμπαράστασή τους στην τραγωδία και η ηθική βοήθεια καταδειχνει ότι ο κόσμος είναι ένα.

Συνδρομές

Για τη συνέχιση της έκδοσης της Φάριδος: Τούλα Σολωμού 10€ Κωνσταντίνος Κουμουσιώτης 10€ Βασιλική Πουλάκου 5€ Ελένη Χρυσικού 5€ Γεώργιος Παπαστράτης 5€ Νικήτας Βλάχος 10€ Παναγιώτης Ευστ. Κονίδης 10€ Κωνσταντίνος Αραχωβίτης 10€ Παναγιώτης Χριστακάκος 5€ Ευστράτιος Κρητικός 5€ Γεώργιος Λαμπρινός 10€ Λαμπρινή Παππά 5€ Ασπασία Παναγάκου 20€ Γεωργία Τάρταρη 5€ Χρήστος Κ. Κονίδης 20€ Δημήτριος Πλαγιάννης 15€ Ιωάννης Καπετανάκος 25€ Ιωάννης Κομνηνός 10€ Πάνος Ραζέλος 25€ Πηνελόπη Δογαντζή 10€ Ματίνα Πουλακάκου 10€ Παναγιώτης Καλότυχος 20€ Βούλα Ρουσάκου 10€ Ευάγγελος Καρκαμπάσης στη μνήμη του πατέρα του Παναγιώτη 50€ Γεωργία Σπαθανά 40€ Πάτρα Θεοφιλοπούλου-Γιαννοπούλου 20 δολ. Καναδά στη μνήμη του γαμπρού της Παναγιώτη Καρκαμπάση, Βούλα Φεγγαρά-Κωδωνίδου 15€ Γεώργιος Ι. Κοκκορός 10€ Σταύρος Παπαδάκος 20€ Τασία Παραμυθιώτη 20€ Κωνσταντίνος Μπουραζέλης στη μνήμη Νικολάου και Κατίνας Μπουραζέλη 100€ Γεωργία Ματθαίου στη μνήμη του γιού της Ηλία 200€ Ελένη Παπαδάκου του Χρήστου 40€ Ευάγγελος Α. Κοκκορός 10€

Σύμμικτα

Στο γάμο του Ηλία Ν. Κομνηνού με την Ελένη Καλογερά από την Παλαιοπαναγιά όταν, μετά το μυστήριο, φέρνανε τη νύφη στην πόρτα του σπιτιού, ο Παναγιώτης Η. Ματθαίος, πρώτος ξάδερφος του γαμπρού, ζήτησε από κάποιον να πει το παρακάτω τραγούδι του γάμου:

*Δέξε με, δεντρί, δέξε με, κυπαρίσσι.
Να οι κλώνοι μου, κρέμασε τ' άρματά σου,
να ο ίσκιος μου, πέσε και ξεκουράσου.
Δέξε με, δεντρί.*

Παναγιώτα Κατσουλάκου – Καράμπελα

Κατά τον εχθρό και τα άρματα.

Ιωάννης Π. Νικολακάκος

25 Ιανουαρίου. Περίοδος κορύφωσης του κυνηγιού. Στις 6.38 το πρωί ένας νεαρός από τα χωριά μας έστειλε μήνυμα σε έναν συντοπίτη φίλο του στην Αθήνα, το οποίο έλεγε: Περιμένω να λαλήσει ο γιάννακας!

Δ.Θ.Κ.

Αρχές Μαΐου ο καιρός ήταν αρκετά ζεστός. Το Πάσχα (5 Μαΐου) ο κόσμος έψησε το αρνί με έντονη ηλιοφάνεια. Την Πέμπτη του Πάσχα το βράδυ όμως έκανε ψύχρα και άρχισε να βρέχει. Ο ψυχρός για την εποχή καιρός συνεχίστηκε και τις επόμενες μέρες. Το βράδυ 13 προς 14 Μαΐου έριξε χιονάκι πάνω από τις Γούβες στον Ταΰγετο, το οποίο όμως δεν κράτησε πολύ. Οι ζέστες επανήλθαν και η Ρασίνα σταμάτησε να τρέχει στις 17 Μαΐου.

Νίκος Π. Σταρόγιαννης

Θέλει να αλλαξοφαήσει.

Σ.Κ.Μ.

Οι παλαιότεροι καθορίζανε τις εποχές ανάλογα με την εμφάνιση των πουλιών. Αυτό δείχνει και το παρακάτω τετράστιχο:

*Η κουκουβάγια το νερό,
η πέρδικα το χιόνι,
ο κούκος θέλει άνοιξη
και ο γκιώνης καλοκαίρι.*

Η.Γ.Μ.

Της αγοράς

Ο Ευάγγελος Κυριακάκος (Βαγγέλας) έδωσε το φορτηγό του σε έναν άπειρο οδηγό να πάει κάποια εμπορεύματα στην Παλαιοπαναγιά. Ο οδηγός, όπως έφευγε με το φορτηγό από την πλατεία, χτύπησε με τα παραπέτια και ξήλωσε ένα μπαλκόνι, το οποίο έπεσε μέσα στην καρότσα του φορτηγού. Ο οδηγός παρέδωσε το εμπόρευμα και επέστρεψε. Ο Βαγγέλας είδε τα σπασμένα παραπέτια και τον ρώτησε τι συνέβη. Ο οδηγός τού απάντησε και τότε ο Βαγγέλας τού είπε σε μάγικο ύφος: Ρε, σε έστειλα για αγώι και μου 'φερεις μπαλκόνι!

H.G.M.

Οι δασκάλες του νηπιαγωγείου του Ξηροκαμπίου πήγαν τους μαθητές τους επίσκεψη στο Ελληνικό Γεφύρι. Την ώρα που τους έδειχναν το γεφύρι και τους μιλούσαν για την ιστορία του, ένας μαθητής, έχοντας παρατηρήσει ότι στην απέναντι όχθη της Ρασίνας υπάρχει ένα μαντρί με γίδες, φώναξε: Ένα τραϊ απέναντι!

Δ.Θ.Κ.

Συγχωριανός, Γενάρη μήνα, ευτυχής για τη γέννηση του πρώτου του παιδιού, βγήκε στην πλατεία για να κεράσει. Μπήκε σε ένα καφενείο και ένας φίλος του τον ρώτησε: Πόσο βγήκε; Εκείνος απάντησε: 4.600, αναφερόμενος φυσικά στο βάρος του νεογέννητου. Τότε ένας άλλος, που καθόταν παραδίπλα και δεν είχε παρακολουθήσει από την αρχή την κουβέντα, ρώτησε: Αθηνολιές ή ψιλολιές;

E.A.K.

Ηλικιωμένη γυναίκα της περιοχής, ακολουθώντας κι αυτή την τάση της εποχής, παρακολουθούσε μια τουρκική σειρά στην τηλεόραση. Κάποια στιγμή έβαλε διαφημίσεις και διαφήμιζε κάποιο απορρυπαντικό. Η ηλικιωμένη δεν αντελήφθη ότι είχε βάλει διαφημίσεις και, θεωρώντας ότι η διαφήμιση αποτελεί μέρος του έργου, σχολίασε: Γιάει, βάζουν κι αυτοί πλυντήριο και πλένουν!

Γ.Κ.Μ.

Ομάδα της περιοχής έδινε έναν κρίσιμο αγώνα. Η ατμόσφαιρα τεταμένη και τα νεύρα πολλά. Δεν άργησε ο αγώνας να πάρει φωτιά και οι αθλητές να πιαστούν στα χέρια. Για να αποκαταστήσει την τάξη στον αγώνα ο διαιτητής απέβαλε έναν παίκτη της ομάδας από την περιοχή μας, ο οποίος είχε πρωτοστατήσει στα επεισόδια. Λόγω της αναστάτωσης όμως δεν έγινε ξεκάθαρο αμέσως ποιος παίκτης αποβλήθηκε. Τότε ένας συμπαίκτης του, για να βεβαιωθεί, τον ρώτησε: Τι έγινε ρε; Έφαγες κόκκινη; Κι εκείνος απάντησε: Όχι μία αλλά δύο!

Κ.Μ.Κ.

Μέρες Χριστουγέννων. Η χαρτοπαιξία είχε στα καφενεία την τιμητική της. Ένα βράδυ η τσόχα είχε πάρει φωτιά και το παιχνίδι κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες και δεν

έλεγε να τελειώσει. Τότε ένας τσοπάνης, που συμμετείχε στο παιχνίδι, είπε: Άντε να τελειώνουμε. Έχω να πάω να αρμέξω!

Π.Μ.Ι.

Ο αλησμόνητος Νίκος Παπαδάκος συνήθιζε, διηγούμενος πάντοτε ωραίες ιστορίες, να αυτοσαρκάζεται. Θυμάμαι, τώρα που τα οικονομικά των δημοσίων υπαλλήλων αλλά και πολλών άλλων είναι δύσκολα, ένα περιστατικό. Μόλις είχε διοριστεί, τα χρήματα λίγα. Ζήτησε λοιπόν δύο δραχμές από τον πατέρα του. Μαραγκός εκείνος έβγαλε από τη μικρή ποδιά που είχε στη μέση του και του έδωσε το δίδραχμο, σχολιάζοντας: «Κοίτα, ρε, κάτι δημόσιοι υπάλληλοι»!!

Δ.Π.Κ.

Μεσημέρι μέσα Ιουλίου και καύσωνας πριν από αρκετά χρόνια στο Ξηροκάμπι. Ούτε ψυχή δεν κυκλοφορεί. Οδηγός ταξί φτάνει στην πλατεία, απλώνει τρεις καρτέκλες, βγάζει τα παπούτσια του και αποκοιμείται. Κάποιος αποφασίζει να του κάνει πλάκα. Απομακρύνει τα παπούτσια από το κάθισμα και στη συνέχεια τον παίρνει τηλέφωνο σε αυτό που έχουν τα ταξί στο Ξηροκάμπι. Ο οδηγός ξυπνάει, βρίσκει με κόπο τα παπούτσια του και καταφέρνει να φτάσει στο τηλέφωνο. Εκεί ακούει τη φωνή ενός πρόσφατα θανόντος να τον καλεί να πάει στο νεκροταφείο να τον πάρει γιατί αναστήθηκε... Ο οδηγός τα χάνει και λέει στον πρώτο τυχόντα: Ρε συ, μου τηλεφώνησε ο τάδε από το νεκροταφείο, έρχεσαι και συ μαζί μου γιατί φοβάμαι;

Γ.Μ.

Γεωργίας Ν. Κατούνα

Μοναξιά

Στην μοναξιά σου μοναχός
βολέψου όπως μπορέσεις
κλείσου μες τον πόνο σου
και μες στον εαυτόν σου.
Και τη βοήθεια κανενός
ποτέ σου μη γυρέψεις
όσο κι αν είναι φίλος σου
ακόμα και αδελφός σου.

Κρατήσου στις επάλξεις σου
ψηλά, μην χαμηλώνεις
για να μην έλθει κάποτε
καιρός και μετανιώσεις.
Το χέρι σε κανέναν
ζητιάνο μην απλώσεις
δικαίωμα για έλεος και
οικτιρμούς μη δώσεις.

Στον πικραμένο πόνο σου
τυλίξου στα κουρέλια
και χαμογέλα ευτυχής
αληθινά ό,τι να 'σαι
σ' αυτήν την ψεύτικη ζωή
μην έχεις την αφέλεια
καρδιές πώς θα βρεις
να πονούν όπως εσύ λυπάσαι.

Κι αν λυπηθούν σε βάρος σου
θα είναι, να το ξέρεις,
θα χάσεις την εκτίμηση
και τον εγωισμό σου.
Στην μοναξιά σου μοναχός
προτίμα να υποφέρεις
και κλάψε δυνατά όσο μπορείς,
μα κλάψε μοναχός σου.

Πένθη

Σταύρος Φ. Μιχαλακάκος (1915-2013)

Γεννήθηκε το 1915 στο Νύφι της Μάνης. Μετά τη στρατιωτική του θητεία μπήκε στη σχολή Χωροφυλακής Μακρυγιάννη, στην Αθήνα, όπου φοίτησε έξι μήνες και στη συνέχεια τοποθετήθηκε στη Διοίκηση Χωροφυλακής Τρίπολης. Με την κήρυξη του πολέμου στις 28 Οκτώβρη του 1940, έκανε αίτηση να μετατεθεί ως εθελοντής σε οποιοδήποτε σημείο του μετώπου. Εντάχθηκε στη διμοιρία των Αστυνομικών και τους χρησιμοποιούσε ο στρατός ως στρατονομία κυρίως, αλλά με την επιμονή του έλαβε μέρος και σε πολλές μάχες στο αλβανικό μέτωπο. Με την εισβολή των Γερμανών τον Απρίλη του 1941 και την υποχώρηση του στρατού, μετά από πολλές κακουχίες, επέστρεψε και παρουσιάστηκε στη Διοίκηση Χωροφυλακής Γυθείου και ανέλαβε υπηρεσία. Στη συνέχεια υπηρέτησε Σταθμάρχης στο Σταθμό Χωροφυλακής της Κοΐτας. Κατηγορήθηκε από την Ιταλική Καραμπινερία ότι βοήθησε Εγγλέζους και συνελήφθη. Με τη μεσολάβηση αξιωματικού της Αστυνομίας τον άφησαν και μετατέθηκε στο Σταθμό Συκιάς Μολάων. Ο εκεί Ενωμοτάρχης είχε πάρει μέρος στη μάχη της Κρήτης κατά των Γερμανών και είχε γλιτώσει την εκτέλεση. Τα κοινά πατριωτικά τους αισθήματα και το αβυσσαλέο τους μίσος για τους κατακτητές τους συνέδεσε στενά. Ήταν οργανωμένος στο Ε.Α.Μ. και τον μύησε μιλώντας του για την Νέα Φιλική Εταιρεία. Έτσι το φθινόπωρο του 1941 οργανώθηκε στο Ε.Α.Μ. Συνέχισε να υπηρετεί στη χωροφυλακή και να προσφέρει τις υπηρεσίες του, βοηθώντας το δοκιμαζόμενο λαό με όποιο τρόπο μπορούσε. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής οι Γερμανοί αξίωναν να παίρνουν το 70% του αγροτικού εισοδήματος, λάδι, σιτάρι, σύκα, πατάτες κ.τ.λ., ενώ ο λαός πέθαινε από την πείνα. Παρά την έγγραφη εντολή από την κεντρική διοίκηση χωροφυλακής να βοηθήσουν στη συλλογή και παράδοση στους Γερμανούς των τροφίμων, αυτός παρότρυνε τον κόσμο να μην παραδώσει τίποτα και έτσι να καταφέρει να επιβιώσει. Μετατέθηκε πάλι, στη Σπάρτη, στο Μυστρά, στο Ναύπλιο και πάλι στη Σπάρτη, ώσπου το καλοκαίρι του 1943, με εντολή της οργάνωσης, επειδή κινδύνευε η ζωή του, πήρε το δρόμο για το βουνό, για τον ένοπλο αγώνα κατά των κατακτητών και των ντόπιων συνεργατών τους.

Ως ένοπλος μαχητής του ΕΛΑΣ πήρε μέρος σε πολλές μάχες και τραυματίστηκε τρεις φορές, στο κεφάλι, στο πόδι και στο χέρι. Η σημαντικότερη μάχη ήταν η μάχη του Βουρλιά υπό την διοίκηση του Άρη Βελουχιώτη, στην οποία ήταν ομαδάρχης στα σπλοπολυβόλα. Στο Βουρλιά οι Γερμανοί είχαν μεγάλη βάση με αποθήκες με πολύ οπλισμό και πολεμοφόδια. Η μάχη στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και ο ΕΛΑΣ εφοδιάστηκε πολύ καλά.

Το φθινόπωρο του '44 οι Γερμανοί εγκατέλειψαν σταδιακά τη νότια Ελλάδα εξαιτίας της παταγώδους αποτυχίας τους στη μάχη του Στάλινγκραντ, που σήμανε και την αρχή της πτώσης τους. Έτσι έφυγε για την Αθήνα να βρει τον αδελφό του και έπεσε στα Δεκεμβριανά. Πολέμησε 40 μέρες νύχτα μέρα τους νέους κατακτητές της χώρας μας, τους Άγγλους υπό τον Σκόμπυ, ο οποίος αξίωσε από τον ΕΛΑΣ να παραδώσει τα όπλα.

Μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας επέστρεψε, αλλά δεν παρέδωσε το όπλο του. Αρχισε η τρομοκρατία του παρακράτους με δολοφονίες των αγωνιστών της Εθνικής

Αντίστασης. Η ελληνική ύπαιθρος άδειασε σχεδόν, όλοι έφευγαν για την Αθήνα και τον Πειραιά να σωθούν στην ανωνυμία. Έζησε καταδιωκόμενος το '45-'46 από τους μάνδες και τους ταγματασφαλίτες, μέχρι που οι καταδιωκόμενοι αγωνιστές άρχισαν να οργανώνονται για να τους αντιμετωπίσουν. Δημιουργήθηκε ο Δ.Σ.Ε. και ένας καινούργιος αγώνας άρχισε για την κοινωνική απελευθέρωση και για να γίνει ο λαός αφέντης στον τόπο του. Στο δίκαιο αυτό αγώνα από την οικογένειά του σκοτώθηκαν τρία αδέρφια του και οι υπόλοιποι εξορίστηκαν.

Το φθινόπωρο του '49 ήταν στην τελευταία ομάδα ανταρτών που είχε απομείνει στον Ταύγετο, στην περιοχή Πενταυλοί, για να γράψουν τον επίλογο του Δ.Σ.Ε. στην Πελοπόννησο. Παραδόθηκαν με συμφωνία με το επίσημο κράτος στις 25 Νοεμβρίου του '49. Η ιστορία τους έγινε υπόθεση για την κινηματογραφική ταινία του Χ. Σιόπαχα «Η κάθοδος των εννέα». Βρέθηκε στην απομόνωση των φυλακών της Τρίπολης και στη συνέχεια στην Ακροναυπλία και στην εξορία στα Γιούρα μέχρι το '52. Μετά στις φυλακές της Καλαμάτας, περνώντας απανωτά στρατοδικεία στα οποία αθώωθηκε και αφέθηκε ελεύθερος το Μάη του '53. Έφυγε για την Αθήνα και δύο χρόνια αργότερα έκανε οικογένεια και απέκτησε τρία παιδιά.

Ακολούθησαν τα δύσκολα χρόνια της επταετίας για το λαό. Τον Απρίλη του '67 η στρατιωτική δικτατορία τον συνέλαβε και τον εξόρισε για 4 χρόνια στα Γιούρα και στη Λέρο. Επέστρεψε την Πρωτοχρονιά του '71 στο σπίτι του. Παρά τις κακουχίες έζησε, είδε τα παιδιά του να μεγαλώνουν, να γίνονται όλα επιστήμονες, να κάνουν οικογένειες. Απέκτησε εγγόνια και δισέγγονα και έφυγε στις 17 Μάη του 2013 από τη ζωή, πλήρης ημερών, όρθιος και αξιοπρεπής, όπως ήταν σε όλη τη ζωή του. Ήταν μέλος του Κ.Κ.Ε. 71 χρόνια. Σε όλη του τη ζωή ανυστερόβουλα αφοσιώθηκε για τη λευτεριά της πατρίδας του και του λαού της, παλεύοντας μέσα από τις γραμμές του ΚΚΕ, με όλες του τις δυνάμεις πιστός στις αξίες, τα ιδανικά και την αποστολή του.

Θεόδωρος Π. Τάρταρης

Πένθη

Γεώργιος Κ. Παπαδάκος (1923-2013)

Το να προσπαθήσει κάποιος να σκιαγραφήσει την προσωπικότητα ενός ανθρώπου σε ένα μικρό κείμενο είναι ένα δύσκολο εγχείρημα· αν δε πρόκειται για τον πατέρα του, είναι ακόμα δυσκολότερο. Παρ' όλα αυτά θα το επιχειρήσω.

Το Σάββατο 1 Ιουνίου 2013 συνοδεύσαμε στο μεγάλο του ταξίδι τον Γεώργιο Κων. Παπαδάκο. Η περιπέτεια της ζωής γι' αυτόν ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 1923. Μεγάλωσε και ανδρώθηκε στα χρόνια του Μεσοπολέμου. Δύσκολα χρόνια. Αγώνας για το ψωμί της οικογένειας. Πάλι με την αδάμαστη φύση.

Η ιστορία όμως για την γενιά του στάθηκε σκληρή και ταυτόχρονα γενναϊόδωρη. Πόλεμος – Κατοχή – Αντίσταση. Μάχη ιδεολογιών – σύγκρουση ουτοπικών οραμάτων. Ξεκίνησε ΕΠΟΝίτης το 1942 και άφησε το όπλο το 1951 έφεδρος ανθυπολοχαγός στην Μουργκάνα. Δέκα χρόνια αγώνας. Βγήκε από αυτόν τραυματισμένος σωματικά από σφαίρες και ψυχικά από τον χαμό του αδερφού του. Έπραξε το προς την πατρίδα καθήκον του. Η ιστορία δικαίωσε τον αγώνα αυτού και των συντρόφων του. Κράτησαν την Ελλάδα ελεύθερη.

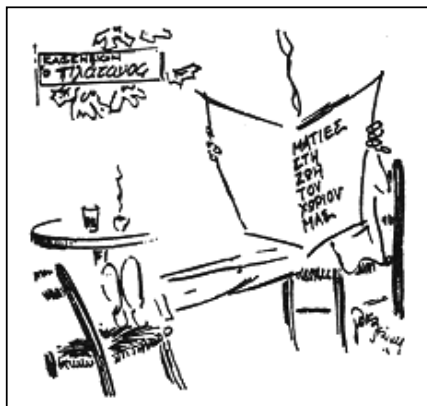
Βγήκε από τον αγώνα φτωχότερος από όσο ήταν πριν. Και μετά μετανάστης στις ΗΠΑ. Καθημερινή σκληρή εργασία για δεκαέξι χρόνια. Και, όταν έκρινε ότι οι συνθήκες ωρίμασαν, η νοσταλγία οδηγώντας τα βήματά του, τον έφερε πίσω στην Ποταμιά.

Εργαζόταν στα κτήματα, κυνηγούσε στην λακωνική ύπαιθρο και διάβαζε ώρες ατελείωτες, προσπαθώντας να εμβαθύνει στα αίτια της ιδεολογικής σύγκρουσης που σημάδεψε την γενιά του. Με αυτά και αυτά πέρασαν τα χρόνια. Παραφράζοντας την εκκλησιαστική ρήση ο χρόνος δεν ξεχωρίζει «βασιλείς και στρατιώτες, πλούσιους ή πένητες, δικαίους ή αμαρτωλούς». Είδε σιγά-σιγά τους συντρόφους του και τους ιδεολογικούς αντιπάλους του, τους οποίους σεβόταν το ίδιο, να φεύγουν ένας-ένας.

Ο κύκλος πλησίαζε να κλείσει. Και έκλεισε όπως το επιθυμούσε. Ανώδυνα. Αξιοπρεπής, μέχρι το τελευταίο λεπτό όρθιος, όπως όρθιος έζησε όλη του την ζωή. Με το ξημέρωμα της 1^{ης} Ιουνίου έφυγε για το μεγάλο ταξίδι.

Η σκέψη όλων όσων τον γνώρισαν και τον αγάπησαν συνοδεύει τα βήματά του προς την αιωνιότητα.

Κυριάκος Γ. Παπαδάκος

Τα νέα μας

Ξηροκάμπι

Γεννήσεις: Το ζεύγος Ηλία Εξαρχάκου του Βασιλείου και Σταυρούλας Ξανθάκου του Κωνσταντίνου απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Κώστα Βουτσά του Αποστόλου και Αλεξάνδρας Καπετανάκου του Σταύρου απέκτησαν δίδυμα κορίτσια. Το ζεύγος Δημητρίου Βισβή του Παναγιώτη και Αθηνάς Γεωργοπούλου του Νικολάου απέκτησε αγόρι. Το ζεύγος Βασιλείου Αραχωβίτη του Γεωργίου και Ευθυμίας Γιόκα του Βασιλείου απέκτησε κορίτσι. Το ζεύγος Ευαγγέλου Κοκκορού του Άγιδος και Βασιλικής Πλευρίτη του Σαράντου απέκτησε κορίτσι.

Γάμοι: Η Σταυρούλα Ξανθάκου του Κωνσταντίνου παντρεύτηκε τον Ηλία Εξαρχάκο του Βασιλείου. Η Κατερίνα Παντελεάκη του Σαράντου παντρεύτηκε τον Δημήτριο Κονίδη του Γεωργίου. Η Sonia Tarantino του Nicolas παντρεύτηκε τον Αθανάσιο Βατικιώτη του Ιωάννη (Toronto). Η Ελένη Νικολακάκου του Νικολάου

παντρεύτηκε τον Γεώργιο Σταρόγιαννη του Ηλία.

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Ευθυμία Δρογκάρη του Σταύρου ετών 53, Παναγιώτα Κυριακάκου του Γεωργίου ετών 64, Πηνελόπη Εξαρχάκου του Πέτρου ετών 63, Δημήτριος Λάσκαρης του Γεωργίου ετών 83, Αγγελική Λάσκαρη χήρα Χρήστου ετών 71, Σταύρος Κληρονόμος του Γεωργίου ετών 92, Χρυσούλα Μητσάκου χήρα Γεωργίου ετών 86, Παύλος Σολωμός του Ιωάννη ετών 59, Στρατήγω Μενούτη χήρα Γεωργίου ετών 88, Παναγιώτης Μιχαλάκος του Νικολάου ετών 91, Στέλιος Λάσκαρης του Γεωργίου ετών 21.

Παλαιοπαναγιά

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Αναστασία Σγουπάκου χήρα Χαριλάου ετών 84, Παναγιώτης Κοντάκος του Ηλία ετών 72.

Ανώγεια

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Σταυρούλα Βαλκανά του Ηλία ετών 88, Αγγελική Νικολοπούλου χήρα Γεωργίου ετών 85.

Τραπεζοντή

Θάνατος: Απεβίωσε ο Ιωάννης Καλίνικος του Γεωργίου ετών 70.

Λευκόχομα

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Ηλίας Μακρής του Βασιλείου ετών 90, Βασίλειος Τσουλαμάνης του Γεωργίου ετών 81.

Ποταμιά

Θάνατοι: Απεβίωσαν οι: Θεόδωρος Βλαχογιάννης του Παναγιώτη ετών 86, Γεώργιος Παπαδάκος του Κωνσταντίνου ετών 90.

Καμίνια

Γεννήσεις: Το ζεύγος Γεωργίου Απόστολάκου του Δημητρίου και Μαρίας Αλευρογιάννη του Νικήτα απέκτησε κορίτσι. Το ζεύγος Ηλία Απόστολάκου του Γεωργίου και Γεωργίας Πολίτη του Νικολάου απέκτησε κορίτσι.

Θάνατος: Απεβίωσε ο Ευστράτιος Κρητικός του Ιωάννη ετών 73.

Πολοβίτσα

Θάνατος: Απεβίωσε η Δήμητρα Ατσαβέ χήρα Γρηγορίου ετών 89.

Κουρτσούνα

Θανάτοι: Απεβίωσαν οι: Σταύρος Αλικάκος του Κωνσταντίνου ετών 103, Μαρία Παναγάκου χήρα Παναγιώτη ετών 98.

**Από την εορταστική εκδήλωση για τα 50 χρόνια
του Συλλόγου των Ξηροκαμπιτών του Τορόντο**

(Οι φωτογραφίες είναι από τις εφημερίδες: «Εβδομάδα» και «Ελληνικός Τύπος»)